

SZCZEGÓŁOWE WARUNKI OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO
W BRANŻOWEJ SZKOLE PIERWSZEGO STOPNIA
ZESPOŁU SZKÓŁ LICEALNYCH I TECHNICZNYCH
IM. ZIEMI TUCHOLSKIEJ
W TUCHOLI

SPIS TREŚCI:

1. CELE SWO
2. ZASADY SWO
3. EGZAMIN POPRAWKOWY, KLASYFIKACYJNY, SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIA
4. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY
5. RODZAJE AKTYWNOŚCI UCZNIÓW PODLEGAJACE OCENIANIU
6. KRYTERIA OCENIANIA
7. WARUNKI I TRYB OTRZYMANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ
8. FORMY PRZEKAZYWANIA INFORMACJI ZWROTNEJ UCZNIOWI I JEGO RODZICOM
9. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
10. EWALUACJA SWO

1. CELE SWO

- Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie
- Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu rozwoju
- Motywowanie ucznia do dalszej pracy
- Dostarczenie rodzicom, opiekunom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w uczeniu się oraz szczególnych uzdolnieniach ucznia
- Umożliwianie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.

2. ZASADY SWO

1. SWO ma na celu wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowościowego ucznia.
2. W SWO zakłada się, iż każdy uczeń, na miarę swoich możliwości intelektualnych oraz charakterologicznych robi wszystko, by osiągnąć sukces szkolny.
 1. Na początku nauki w kl. I dokonuje się diagnozy wstępnej poziomu wiedzy i umiejętności uczniów (wynik ujmuje się w % i odnotowuje w e- dzienniku).
 2. Ocena ma dostarczyć uczniom, rodzicom i nauczycielowi rzetelnej informacji o specjalnych uzdolnieniach, postępach i trudnościach ucznia.
 3. Wymagania edukacyjne formułowane są zgodnie z:
 - podstawą programową oraz programem nauczania „To się czyta!”
 - nową podstawą programową z 2024 r. oraz programem „To się czyta!” (od roku szkolnego 2019/ 20 w klasach I branżowej szkole pierwszego stopnia).
 4. Stosuje się sześciostopniową skalę ocen (oceny cząstkowe mogą być opatrzone adnotacją + lub -).
 5. Punkty (procenty) przelicza się na oceny według schematu:

100% - celujący
90 - 99 % - bardzo dobry

75 – 89 %	- dobry
60 – 74 %	- dostateczny
40 – 59 %	- dopuszczający
0 - 39 %	- niedostateczny

6. Sprawdziany są obowiązkowe. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać pracy z całą klasą, to powinien to uczynić po powrocie do szkoły (w terminie uzgodnionym z nauczycielem).
7. Oceny niedostateczne ze sprawdzianów uczeń zobowiązany jest poprawić w ciągu 2 tygodni (w przypadkach losowych termin może zostać wydłużony).
8. Uczeń ma prawo podwyższyć także inne oceny niż niedostateczna (w terminie 2 tygodni).
9. Sprawdziany są zadawane z tygodniowym wyprzedzeniem, kartkówki z ostatnich trzech lekcji są bez zapowiedzi.
10. Pisemne prace domowe uczeń jest zobowiązany oddać w ustalonym terminie, nieoddanie pracy skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.
11. Zeszyt przedmiotowy jest własnością ucznia i podlega ocenie . Uczeń jest zobowiązany do systematycznego zapisywania notatek. Brak zeszytu (notatek) skutkuje oceną niedostateczną.
12. Uczniowie posiadający zalecenia Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej mogą prowadzić notatki przy użyciu komputera.
13. Pracą domową jest również przeczytanie tekstu literackiego, jej niewykonanie skutkuje oceną niedostateczną.
14. Prace uczniów są gromadzone; ma do nich wgląd uczeń i jego rodzice.

3. EGZAMIN POPRAWKOWY, KLASYFIKACYJNY, SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIA

Na egzamin **poprawkowy** komisja przygotowuje zadania na ocenę dopuszczającą, a próg zaliczenia wynosi 90%. Uczeń w czerwcu otrzymuje od nauczyciela języka polskiego wymagania edukacyjne i ich odbiór potwierdza własnoręcznym podpisem.

Egzamin poprawkowy przeprowadza się w dwóch formach: pisemnej i ustnej. Na egzaminie pisemnym, trwającym 45 minut, uczeń rozwija 1 wybrany spośród 3 podanych tematów. Na egzaminie ustnym uczeń losuje zestaw zawierający 3 pytania. Ostateczny wynik ustala komisja.

Egzamin **klasyfikacyjny** oraz **sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia** przeprowadza się według następujących zasad:

- Przed egzaminem uczeń na piśmie deklaruje, o jaką ocenę się ubiega (jeśli powodem nieklasyfikowania były nieobecności nieusprawiedliwione, to może się starać najwyżej o ocenę dopuszczającą).

- Nauczyciel przekazuje na piśmie wymagania edukacyjne, których spełnienie skutkuje wystawieniem oczekiwanej oceny.
- Uczeń potwierdza podpisem odbiór wymagań edukacyjnych.
- Egzamin przeprowadza się w dwóch formach: pisemnej i ustnej. Na egzaminie pisemnym, trwającym 45 minut, uczeń rozwija 1 wybrany spośród 3 podanych tematów. Na egzaminie ustnym uczeń losuje zestaw zawierający 3 pytania.
- Uczeń otrzymuje oczekiwaną ocenę, jeśli zdobędzie 90 %.

4.WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

***To się czyta!* dla klasy 1 branżowej szkoły I stopnia. Edycja 2024**

Szarą **czcionką** oznaczono zagadnienia, które stały się fakultatywne po wprowadzeniu zmian w podstawie programowej w 2024 r.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Podróż w życiu człowieka	- określić tematfragmentu utworu Leszka Kołakowskiego	- wskazać przykładowe cele podróżowania - podać synonimy słowa podróż	- uzasadnić własną opinię o podróżowaniu, stosując odpowiednio dobraną argumentację	- wymienić przykłady negatywnych i pozytywnych doświadczeń, związanych z wędrówką	- omówić motyw podróży w wybranych tekstach kultury
3., 4., 5. Podróże Odyseusza w mitologii greckiej	- określić ramy czasowe starożytności - wyjaśnić pojęcia: mit, mitologia - zrelacjonować treść fragmentu wybranego mitu o Odyseuszu	- wymienić cechy gatunkowe mitu - omówić wybrane przygody Odyseusza - posługiwać się słownikiem frazeologicznym języka	- wyjaśnić znaczenie wybranych związków frazeologicznych związanych z mitologią - zredagować charakterystykę Odyseusza	- wymienić najważniejszych twórców literatury i sztuki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu - wskazać najważniejsze	- wyszukać motywy mitologiczne w przykładowych utworach literackich, filmowych, w tekstach kultury popularnej

		polskiego		cechy sztuki antycznej	
6. Formy i funkcje czasownika	- wskazać znaczenie czasownika jako części mowy - odmieniać czasownik przez osoby, czasy, rodzaje, tryby	- rozróżniać formy osobowe i nieosobowe czasownika - określać formy fleksyjne czasownika	- wskazać w tekście czasowniki dokonane i niedokonane, przechodnie i nieprzechodnie - wyróżniać stronę czynną, bierną i zwrotną czasownika	- określać funkcje czasownika w tekście	- stosować poprawnie konstrukcje ze stroną bierną i czynną czasownika, zależnie od typu tekstu
7. Jakie miejsca odwiedzają współcześni wędrowcy?	- zrelacjonować podróż współczesnego wędrowca – turysty, podróżnika – na podstawie wybranego tekstu	- wskazać cechy bloga jako wypowiedzi internetowej	- stworzyć poprawną pod względem stylistycznym i ortograficznym wypowiedź pisemną na temat wymarzonej podróży	- scharakteryzować język i styl wybranych fragmentów bloga na temat podróży	- wskazać i omówić przykładowy tekst kultury autorstwa znanego współczesnego podróżnika
8. Uchodźstwo i emigracja	- zreferować treść reportażu Agaty Diduszkowej Opowieści imigrantów	- wyjaśnić terminy: reportaż, emigracja, uchodźstwo	- wymienić cechy reportażu jako gatunku z pogranicza literatury i dziennikarstwa	- rozróżniać rodzaje reportażu: społeczno-obyczajowy, wojenny, sportowy, podróżniczy	- podać przykłady różnych rodzajów reportażu - uzasadnić swoją opinię na temat nadawania statusu uchodźcy
9. Wyprawy bohaterów powieści fantasy	- wskazać elementy świata przedstawionego w utworze George’a R.R. Martina	- wskazać cechy gatunkowe literatury fantasy na podstawie fragmentu Tańca ze smokami	- zredagować opowiadanie o dalszych przygodach bohatera utworu George’a R.R. Martina	- wymienić elementy magiczne, legendarne i baśniowe w dowolnym utworze fantasy	- podać przykłady utworów z gatunku fantasy, omówić wybrany utwór literacki, film lub serial
10. Długa podróż – pisownia wyrazów z ó, u, ż, rz	- przedstawić podstawowe zasady poprawnej pisowni wyrazów z ó, u, ż, rz	- przestrzegać w wypowiedziach pisemnych zasad pisowni wyrazów z ó, u, ż, rz	- wyjaśnić i stosować reguły pisowni wybranych zakończeń czasowników i rzeczowników	- utworzyć słowniczek zawierający słownictwo fachowe spotykane w zawodzie z zastosowaniem ó, u, ż, rz	- wyjaśnić, dlaczego twórcy wybranych utworów literackich zapisują niektóre wyrazy niezgodnie z regułami ortograficznymi
11. Podróże kosmiczne w filmach	- wyjaśnić termin fantastyka naukowa	- wymienić cechy gatunkowe utworów fantastycznych	- podać przykłady fantastycznych utworów literackich, filmów, seriali i gier komputerowych	- omówić motyw podróży kosmicznej w przykładowych filmach	- określić wpływ rozwoju techniki i nauki na jednostkę i społeczeństwo w wybranych utworach fantastycznych
12., 13.	- wymienić przykładowy	- uzasadnić, że mity	- przedstawić postać	- wskazać różne cele	- przedstawić referat w formie

Podsumowanie – podróż wkulturze	utwór literacki, w którym pojawia się motyw podróży - wyjaśnić terminy: mit, referat - podać przykładowych bohaterów mitów greckich	ukazują wierzenia starożytnych Greków - wymienić cechy referatu jako formy wypowiedzi	Odyseusza jako mitologicznego tułacza - przygotować plan referatu na temat podróży w filmie i literaturze	i motywacje podróżowania - zredagować referat na wybrany temat	prezentacji multimedialnej z zastosowaniem zasad dobrej prezentacji
14., 15. Formy i funkcje rzeczownika i przymiotnika	- określać rzeczowniki i przymiotniki jako odmienne części mowy - odmieniać przymiotniki przez przypadki i rodzaje	- wskazać formę fleksyjną rzeczowników i przymiotników w tekście - stopniować przymiotniki - wyróżniać rzeczowniki pospolite i własne	- określić związek rzeczownika z przymiotnikiem jako związek zgody - wyróżnić związki zgody w zdaniu	- poprawnie odmieniać nazwiska - podać przykłady rzeczowników występujących tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej	- wyjaśnić i stosować zasady pisowni rzeczowników odczasownikowych, w tym nazw czynności wykonywanych w zawodzie
16. Problemy wieku dorastania	- zrelacjonować wydarzenia ukazane we fragmentie powieści Jedynaczka Andrzeja Kławittera i wymienić elementy świata przedstawionego utworu, w tym bohaterów	- posługiwać się terminami: narracja, narrator, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa	- wskazać problemy dorastania przedstawione w powieści Andrzeja Kławittera - określić typ narracji w przykładowym utworze literackim	- wyjaśnić znaczenie związków frazeologicznych występujących w młodzieżowym slangu	- wskazać przykłady wydarzeń z okresu II wojny światowej, zakłamywanych w okresie PRL-u
17., 18. Ludzki los w mitologii greckiej	- zreferować treść fragmentu Mitologii Jana Parandowskiego (Bóstwa doli i spraw ludzkich)	- określić Mojry jako boginie przeznaczenia w mitologii greckiej	- wyjaśnić pojęcie fatum - przedstawić wpływ bóstw na ludzkie losy według mitologii greckiej – na podstawie mitu o Mojrach	- porównać opis Mojry w mitach oraz samodzielnie odszukanych źródłach	- wyjaśnić, dlaczego wiara w Mojry przetrwała w greckiej tradycji ludowej i stała się częścią
19. O przenikaniu się przeszłości i teraźniejszości	- poprawnie posługiwać się terminami: fabuła, wątek	- rozpoznać fabułę i wątek główny we fragmencie powieści Jostejna Gaardera Dziewczyna z pomarańczami	- stworzyć wypowiedź: opis przedmiotu – pamiątki rodzinnej	- zebrać związki frazeologiczne ze słowem czasu i wyjaśnić ich znaczenie	- wykazać znaczenie fotografii i filmów dla ludzkiej pamięci, emocji i przeżywania czasu – na wybranych przykładach
20., 21. Utrata jako	- określić tematykę i wymienić głównych	- wyjaśnić termin epos - omówić wybrany wątek	- wskazać cechy gatunkowe eposu	- odszukać w różnych źródłach i przedstawić	- uzasadnić na podstawie Iliady i innych utworów, że utrata najbliższych stanowi

doświadczenie łączące ludzi w Iliadzie Homera	bohaterów Iliady Homera	Iliady Homera na podstawie fragmentów Pieśni XXIV	- uzasadnić, że Iliada Homera jest eposem, na podstawie wybranych cech utworu	informacje na temat Troi i wojny trojańskiej - podać przykłady porównań homeryckich	uniwersalne ludzkie doświadczenie
22. Gry z czasem w fantastyce naukowej	- zrelacjonować wydarzenia opisane w poznanych fragmentach Dzienników gwiazdowych Stanisława Lema	- uzasadnić, że Dzienniki gwiazdowe to przykład literatury fantastycznej naukowej	- wskazać przykład książki, filmu lub gry, których bohaterowie podróżują w czasie	- omówić motyw podróży w czasie w dowolnych utworach literackich, filmach, grach komputerowych	- stworzyć poprawną pod względem stylistycznym i językowym wypowiedź opowiadanie na temat pętli czasu
23. Podsumowanie – człowiek i tajemnice czasu	- wymienić poznane utwory, w których pojawił się motyw czasu, i określić ich tematykę	- wyjaśnić terminy: narracja, narrator, fabuła, wątek, epos	- wskazać utwory, w których wykorzystano motywy przemijania, utraty bliskich oraz przeznaczenia	- omówić związek człowieka i czasu w przykładowych utworach literackich i filmach	- określić, jak przeszłość może być obecna w teraźniejszości na podstawie wspomnień, fotografii i filmu
24. Formy i funkcje liczebnika i zaimka	- rozróżniać liczebniki i zaimki oraz podać przykłady tych części mowy	- wyróżniać rodzaje liczebników: główne, porządkowe, zbiorowe, ułamkowe, nieokreślone	- wyróżniać rodzaje zaimków: rzeczowne, przymiotne, liczebne, przysłówkowe - poprawnie odmieniać liczebniki wielowyrazowe	- określać formę fleksyjną zaimków i liczebników w tekście - stosować w wypowiedziach poprawne formy liczebników i zaimków	- określać funkcje zaimków i liczebników w zdaniach
25. Człowiek przed trudnym wyborem	- wskazać elementy świata przedstawionego w powieści Igrzyska śmierci: czas, miejsce, bohaterów, fabułę	- zrelacjonować przebieg wydarzeń we fragmencie powieści Igrzyska śmierci	- wyjaśnić termin argument - ocenić decyzję bohaterki Igrzyska śmierci: poświęcenie siebie dla najbliższych	- sformułować i stosować argumenty w wypowiedzi pisemnej lub dyskusji na temat: Dlaczego ludzie walczą ze sobą?	- podać przykłady utworów literackich i filmowych dotyczących okrucieństwa władzy oraz przemocy i jej skutków
26., 27., 28. Konflikt wartości w Antygonie	- przedstawić przebieg najważniejszych wydarzeń w tragedii Sofoklesa Antygona	- scharakteryzować głównych bohaterów utworu Sofoklesa: Antygonę i Kreona	- opisać cechy tragedii antycznej: jedność miejsca, czasu i akcji, budowę, rolę chóru,	- wyróżnić racje Kreona i racje Antygony oraz określić konflikt wartości prowadzący do	- przygotować wypowiedź pisemną lub ustną na temat konsekwencji postawy wierności własnym poglądom i uzasadnić opinię dowolnymi

Sofoklesa		- wyjaśnić terminy: dramat, tragedia antyczna, rozprawka - określić Antygonę jako tragedię antyczną	- konflikt tragiczny - przygotować plan rozprawki	- tragicznego finału - napisać rozprawkę na temat sporu Kreona i Antygony	przykładami literackimi
29. W teatrze starożytnym i współczesnym	- określić miejsce i epokę powstania teatru europejskiego	- wyjaśnić, czym zajmuje się reżyser - wskazać obrzędy dionizyjskie jako początki teatru i dramatu w starożytnej Grecji	- poprawnie posługiwać się terminem inscenizacja - opisać wygląd starożytnych budowli teatralnych, posługując się terminami: theatron, orchestra, skene, proskenion - podać cechy charakterystyczne współczesnego teatru	- wymienić podobieństwa i różnice pomiędzy starożytnym teatrem greckim a teatrem współczesnym	- przygotować prezentację multimedialną o teatrze starożytnym posługując się różnymi źródłami wiedzy
30. Człowiek i jego dążenia	- wskazać, że Wisława Szymborska jest laureatką Literackiej Nagrody Nobla - wyjaśnić termin podmiot liryczny - określić temat wiersza Sto pociech	- wymienić ludzkie dążenia, potrzeby i słabości wskazane przez podmiot liryczny utworu Wisławy Szymborskiej Sto pociech	- określić stosunek podmiotu lirycznego wiersza Sto pociech do pragnień i słabości człowieka - wyjaśnić tytuł wiersza	- wyjaśnić termin ironia i wyodrębnić elementy ironiczne w wierszu	- dokonać samodzielnej interpretacji wiersza Sto pociech
31. Opowieść o wygnaniu z raju w Księdze Rodzaju	- wyjaśnić terminy: Stary Testament, Biblia, Księga Rodzaju, Genesis - zakwalifikować Biblię jako dzieło z okresu starożytności	- omówić przykładową opowieść z Księgi Rodzaju - wymienić przyczyny i skutki złamania boskiego zakazu przez Adama i Ewę	- scharakteryzować Księgę Rodzaju jako symboliczną opowieść o początkach świata i ludzkości - korzystać ze słownika frazeologicznego - wyjaśnić znaczenie związków	- opisać relacje człowieka z Bogiem w Księdze Rodzaju - omówić budowę tekstu biblijnego - wskazać znaczenie Biblii dla wyznawców judaizmu i chrześcijaństwa	- analizować wybrany obraz nawiązujący do opowieści o wygnaniu z raju

			frazeologicznych związanych z Biblią		
32. Pochwała ludzkiej zaradności i siły (o filmie Marsjanin)	- wyjaśnić terminy:recenzja, film fantastycznonaukowy	- omówić losy bohatera Marsjanina na podstawie przykładowych recenzji lub filmuRidleya Scotta	- wymienić cechy recenzji jako gatunku publicystycznego	- sformułować własną ocenę filmu Marsjanin	- odszukać i przedstawić informacje o wybranym filmie science fiction Ridleya Scotta, ukazującym wizję przyszłości
33. Podsumowanie – konflikty i ludzkie dążenia	- podać przykłady dzieł literatury starożytnej: Biblia, Antygona	- opisać ludzkie pragnienia i dążenia na podstawie wybranych utworów, w tym tragedii Sofoklesa	- uzasadnić, że Antygona jest dramatem antycznym	- wyjaśnić, na czym polega konflikt wartości w przykładowych utworach, w tym w Antygonie	- wskazać przykłady ironii w codziennym języku lub dowolnym utworze literackim
34., 35. Nieodmienne części mowy i ich znaczenie	- wymienić nieodmienne części mowy	- wskazać nieodmienne części mowy w przykładowym tekście - wyróżnić przyimek i wyrażenie przyimkowe w tekście - stopniować przysłówki - wyszukać wyrażenia przyimkowe w tekście	- odróżnić spójniki współrzędne i podrzędne - określać funkcje przyimków, spójników i wykrzykników w wypowiedzeniach	- stosować zasady poprawnej pisowni partykuł - tworzyć instrukcję obsługi wybranego urządzenia używanego w danej branży	- określić funkcje znaczeniowe partykuł w tekście - podać przykłady wyrazów, które stanowią różne części mowy w różnych zdaniach
36. Młodzi ludzie wobec cierpienia i śmierci	- wyjaśnić termin motyw	- zrelacjonować treść fragmentu powieści Drugie bicie serca	- nazwać emocje bohaterów fragmentu powieści Drugie bicie serca - podać przykłady motywów wędrownych	- omówić motyw cierpienia i śmierci we fragmentie powieści Drugie bicie serca - porównać dawne i współczesne obrzędy pogrzebowe	- wskazać sposoby osławiania cierpienia i śmierci w religii, sztuce, mediach
37. Hiob – człowiek cierpiący	- zrelacjonować treść fragmentów Księgi Hioba	- scharakteryzować Księgę Hioba jako przykład tekstu biblijnego	- omówić postawę Hioba wobec nieszcześcia - scharakteryzować Hioba jako człowieka cierpiącego	- wyjaśnić znaczenie związków frazeologicznych, związanych z Hiobem	- omówić motyw niezawinionego nieszcześcia w wybranych utworach literackich i filmowych
38. Komiczne wyobrażenie śmierci	- wskazać bohaterów fragmentu powieści Mort i omówić jego treść	- wyjaśnić termin komizm	- omówić komiczny sposób przedstawienia śmierci we fragmencie	- rozróżniać komizm sytuacyjny, językowy i komizm postaci	- podać przykłady zastosowania różnych rodzajów komizmu w wybranych utworach literackich i

			powieści fantasy Terry'ego Pratchetta		filmowych
39., 40. Śmierć w życiu średniowiecznego człowieka	- określić Rozmowę Mistrza Polikarpa ze Śmiercią jako przykład literatury średniowiecznej - wskazać ramy czasowe średniowiecza	- określić tematykę Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią - wyjaśnić termin archaizm	- wymienić najważniejsze cechy kultury i sztuki średniowiecznej - wskazać motywy typowe dla średniowiecza w Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią - wyjaśnić terminy: teocentryzm, uniwersalizm	- omówić średniowieczną wizję świata i człowieka na podstawie Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią - wskazać przykłady archaizmów w wierszu i wyjaśnić ich znaczenie	- omówić na wybranych przykładach motyw danse macabre w poezji lub malarstwie
41. Śmierć i życie we współczesnym serialu	- wyjaśnić, co to jest serial - podać przykład serialu lub filmu poruszającego temat śmierci	- określić tematykę serialu Sześć stóp pod ziemią wymienić jego bohaterów	- wymienić zalety serialu opisane w recenzji Nikodema Pankowiaka	- uzasadnić, dlaczego serial Sześć stóp pod ziemią został uznany za przełomowy w historii telewizji	- omówić motyw śmierci w wybranych współczesnych serialach i filmach
42. Podsumowanie – człowiek wobec cierpienia i śmierci	- wymienić przykładowe utwory poruszające temat śmierci	- scharakteryzować postawę Hioba wobec cierpienia	- omówić motyw śmierci w Rozmowach Mistrza Polikarpa ze Śmiercią i poznanych utworach współczesnych	- wskazać różne postawy człowieka wobec cierpienia i śmierci w wybranych utworach literackich i filmowych	- uzasadnić, że religia i sztuka stanowią próbę wyjaśnienia sensu cierpienia i śmierci
43., 44. Zdania pojedyncze w tekstach	- rozróżniać zdania i równoważniki zdania, zdania pojedyncze i złożone	- wyszukać główne części zdania w zdaniu pojedynczym - rozpoznać orzeczenie czasownikowe i imienne	- wyróżniać rodzaje zdań ze względu na cel wypowiedzenia - wskazać w tekście zdania bezpodmiotowe	- stworzyć instrukcję obsługi wybranego urządzenia używanego w danej branży z zastosowaniem zdań rozkazujących	- określać funkcje zdań pojedynczych w tekście
45. Młodzi ludzie wobec zasad i wzorców	- wyjaśnić termin powieść science fiction - omówić treść fragmentu powieści Niezgodna	- rozpoznać elementy świata przedstawionego w powieści Niezgodna	- uzasadnić, że Niezgodna stanowi przykład powieści science fiction	- scharakteryzować podział społeczeństwa w powieści Niezgodna	- przedstawić trudne decyzje młodych ludzi dotyczące wyboru wartości w wybranych utworach literackich i filmowych
46. Średniowieczny	- wyjaśnić termin pieśń religijna	- wskazać podmiot liryczny i odbiorcę utworu	- omówić średniowieczny obraz	- wyjaśniać archaizmy w Bogurodzicy	- zredagować notatkę dotyczącą Bogurodzicy jako jednego

obraz świata w Bogurodzicy	- określić Bogurodnicę jako najstarszą polską pieśń religijną	- przedstawić prośby podmiotu lirycznego w Bogurodzicy	świata w Bogurodzicy - określić relacje człowieka i Boga w Bogurodzicy		z najcenniejszych zabytków języka polskiego, wykorzystując różne źródła informacji
47. Średniowieczny wzór rycerza	- wyjaśnić termin epos rycerski - opowiedzieć treść fragmentów Pieśni o Rolandzie	- rozpoznać elementy świata przedstawionego w Pieśni o Rolandzie - wymienić cechy eposu rycerskiego	- scharakteryzować Rolanda jako ideał średniowiecznego rycerza	- wskazać wartości ważne dla bohatera eposu Pieśń o Rolandzie	- przygotować prezentację multimedialną dotyczącą wzorców osobowych w literaturze i kulturze średniowiecznej
48. Rycerski honor – pisownia wyrazów z h i ch	- podać reguły ortograficzne pisowni h, ch	- stworzyć zgrubienia, w których wystąpią h, ch - wyjaśnić pisownię wyrazów z h przez utworzenie zdrobnień	- stosować poprawną pisownię, h, ch w wyrazach pochodzących z łaciny i greki	- utworzyć słowniczek wyrazów z ó, u, rz, ż, h, ch, związanych z zawodem lub branżą	- wykazać, że ujednolicenie u i ó, ż i rz i h nie uprości pisowni
49. Wzorce rycerskie w ujęciu komicznym	- rozpoznać elementy świata przedstawionego w opowiadaniu Andrzeja Sapkowskiego	- odszukać cechy średniowiecznego rycerza u Eycka z Denesle, bohatera opowiadania Granica możliwości	- wskazać motywy baśniowe w opowiadaniu fantasy Granica możliwości	- omówić komiczny sposób przedstawienia średniowiecznych wątków i wzorców w utworze Andrzeja Sapkowskiego	- scharakteryzować postać wybranego rycerza występującego we współczesnym utworze literackim, filmowym, grze komputerowej
50., 51. Dobry obywatel według Jana Kochanowskiego	- przedstawić podstawowe informacje o epoce renesansu: czas trwania, tematykę literatury renesansowej, najważniejszych twórców	- omówić treść Pieśni V z Ksiąg wtórych Jana Kochanowskiego	- wymienić cechy gatunkowe pieśni - określić wzorzec dobrego obywatela w utworze Jana Kochanowskiego	- wskazać środki artystyczne w Pieśni V: epitety, porównania, pytanie retoryczne i określić ich funkcje w utworze - wyjaśnić, czym jest ironia, i wskazać fragmenty Pieśni, w których została zastosowana	- ocenić obywatelską postawę w sytuacji zagrożenia kraju na podstawie Pieśni z Ksiąg wtórych oraz wybranych utworów
52. Dawne i współczesne pojmowanie patriotyzmu	- wyjaśnić termin patriotyzm - streścić treść wywiadu z Agnieszką Durską o polski patriotyzm	- omówić współczesne i dawne pojmowanie patriotyzmu w opinii Agnieszki Durskiej	- wymienić gatunki publicystyczne - wskazać cechy wywiadu jako gatunku publicystycznego	- podać przykłady współczesnego patriotyzmu na podstawie wybranego tekstu publicystycznego	- opracować pytania do wywiadu na temat patriotyzmu z wybraną osobą – politykiem, twórcą, działaczem społecznym

	współczesny			oraz doświadczeń z życia codziennego	
53. Renesansowa wizja szczęśliwego życia	- przedstawić tematykę Pieśni IX z Ksiąg pierwszych Jana Kochanowskiego	- określić postawę podmiotu lirycznego Pieśni IX wobec życia	- omówić renesansowe zasady szczęśliwego życia w Pieśni IX z Ksiąg pierwszych	- określić funkcje środków artystycznych utworze Jana Kochanowskiego	- wskazać odwołania do epikureizmu i stoicyzmu w Pieśni IX Jana Kochanowskiego
54. Podsumowanie – wzorce i zasady	- wymienić poznane utwory średniowieczne i renesansowe oraz określić ich tematykę	- wskazać wzory osobowe w literaturze średniowiecza i renesansu: rycerza, władcę, świętego, obywatela, patriotę	- określić cechy gatunkowe pieśni, eposu rycerskiego na podstawie poznanych utworów	- wymienić podstawowe różnice pomiędzy kulturą średniowieczną a renesansową	- przygotować prezentację na temat sztuki średniowiecznej lub renesansowej
55., 56. Zdania złożone w tekstach	- odróżniać zdania złożone od zdań pojedynczych - wyróżniać zdania złożone współrzędnie i podrzędnie	- określać rodzaje zdań złożonych współrzędnie: łączne, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe - rozróżniać spójnikowe i bezspójnikowe połączenia zdań składowych w zdaniach złożonych współrzędnie	- określać rodzaje zdań złożonych podrzędnie: podmiotowe, orzecznikowe, przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe	- poprawnie stosować zasady interpunkcji w zdaniach złożonych - wyróżniać w tekście różne rodzaje zdań podrzędnie i współrzędnie złożonych	- wyróżniać w tekście zdania wielokrotnie złożone i analizować ich budowę
57. O tym, jak rodzi się miłość	- przedstawić tematykę fragmentu powieści Chemia naszych serc	- określić uczucia bohatera fragmentu powieści Chemia naszych serc	- wyjaśnić znaczenie sentencji dotyczących miłości	- podać przykłady literackich, filmowych, muzycznych utworów o miłości	- wskazać literackie i filmowe przykłady różnych rodzajów miłości, w tym miłości romantycznej
58., 59. Dzieje Romea i Julii	- omówić losy bohaterów tragedii Williama Szekspira	- wyjaśnić terminy: <i>dramat</i> , <i>tragedia</i>	- uzasadnić, dlaczego uczucie Romea i Julii stanowi wzór miłości	- wymienić cechy gatunkowe tragedii szekspirowskiej	- przedstawić sposoby wykorzystania motywu miłości Romea i Julii we współczesnej kulturze: literaturze, kinie, muzyce
60. Związki i nowe technologie	- wskazać tematykę serialu Black Mirror	- omówić wpływ nowych technologii na relacje międzyludzkie w serialu Black Mirror - wyjaśnić terminy: serial, recenzja, wywiad	- przedstawić zagrożenia i korzyści związane z rozwojem technologii ukazane w serialu Black Mirror	- określić stosunek współczesnych ludzi do nowych technologii w opinii twórców serialu	- wskazać przykłady tekstów kultury podejmujących temat wpływu nowoczesnych technologii na emocje i postawy ludzkie
61., 62. Niepokoje	- określić Sonet V Mikołaja Sępa	- przedstawić podstawowe informacje	- przedstawić obraz człowieka rozdartego	- wyjaśnić terminy: sonet, antyteza	- określić funkcje środków artystycznych w sonecie Mikołaja Sępa Szarzyńskiego

człowieka baroku	Szarzyńskiego jako przykład literatury barokowej	o baroku: czas trwania, tematykę literatury barokowej, najważniejszych twórców, cechy teatru i sztuki baroku	w Sonecie V Mikołaja Sępa Szarzyńskiego - wyjaśnić tytuł sonetu Mikołaja Sępa Szarzyńskiego	- wymienić cechy gatunkowe sonetu	
63. Miłość według Jana Andrzeja Morsztyna	- omówić tematykę wiersza Cuda miłości Jana Andrzeja Morsztyna	- określić sytuację podmiotu lirycznego wiersza Cuda miłości	- wskazać sprzeczności uczuć w wierszu Cuda miłości - uzasadnić, że sonet Jana Andrzeja Morsztyna stanowi przykład literatury barokowej	- wyjaśnić termin koncept - wyszukać barokowe koncepty w sonecie Jana Andrzeja Morsztyna - wyjaśnić rolę środków artystycznych w sonecie J.A. Morsztyna	- zinterpretować dowolny wiersz Jana Andrzeja Morsztyna poświęcony miłości
64., 65. Relacje międzyludzkie w komedii Moliera Skąpiec	- wskazać czas i miejsce akcji, bohaterów oraz wydarzenia w Skąpcu Moliera	- wyjaśnić terminy: komedia, komizm - określić Skąpca Moliera jako przykład literatury barokowej	- scharakteryzować Harpagona, bohatera komedii Moliera	- omówić skutki miłości do pieniędzy dla Harpagona i jego rodziny	- przygotować informacje o teatrze epoki baroku oraz wybranych utworach Moliera
66. Podsumowanie – różne obrazy miłości	- przedstawić podstawowe informacje o literaturze i sztuce epok renesansu i baroku	- omówić motyw miłości w poznanych utworach Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, Jana Andrzeja Morsztyna i Moliera	- przedstawić cechy gatunkowe tragedii, komedii, sonetu na wybranych przykładach - stworzyć opis dzieła sztuki	- scharakteryzować barokową poezję dworską na przykładzie wybranych wierszy Jana Andrzeja Morsztyna	- przedstawić obraz miłości w różnych tekstach kultury renesansowej, barokowej i współczesnej
67. Wyrazy niesamodzielne i wyrazy poza związkami w zdaniu	- wyróżniać przyimki i spójniki jako wyrazy niesamodzielne	- wykazać wpływ przyimka na formę wyrazu tworzącego wyrażenie przyimkowe - wymienić cechy podania jako użytkowej formy wypowiedzi	- wskazać w tekście wyrazy poza związkami w zdaniu - napisać podanie	- wymienić funkcje zaimka się w połączeniu z czasownikiem	- stosować zasady interpunkcji w zdaniach zawierających wyrazy poza związkami
68. Co daje człowiekowi kontakt z naturą?	- przedstawić tematykę fragmentu utworu Lindy Olsson Niech wieje dobry wiatr	- omówić związek człowieka z przyrodą we fragmencie utworu Lindy Olsson	- przygotować opis krajobrazu	- wskazać radość i przyjemność jako ważne wartości w filozofii Epikura i filozofii hedonistycznej	- wskazać różne źródła radości życia w wybranych tekstach kultury
69. Relacja	- określić <i>Pamiętniki</i> Jana	- omówić relacje człowieka i	- uzasadnić, że dzieło	- wskazać archaizmy	- wymienić dzieła, których autorzy

człowieka i oswojonego zwierzęcia	Chryzostoma Paska jako przykład literatury barokowej	zwierzęcia we fragmencie <i>Pamiętników</i> Jana Chryzostoma Paska - wskazać cechy gatunkowe pamiętnika	Jana Chryzostoma Paska stanowi obraz życia polskiej szlachty w okresie baroku - tworzyć wypowiedź: zapis z pamiętnika	i makaronizmy w <i>Pamiętnikach</i> Jana Chryzostoma Paska	inspirowali się <i>Pamiętnikami</i> Jana Chryzostoma Paska
70. Różne wizje szczęścia	- omówić wyobrażenia młodych ludzi o szczęściu we fragmencie utworu Ewy NowakYellow Bahama w prążki	- wskazać cechy rozprawki jako formy wypowiedzi	- napisać rozprawkę na temat marzeń o życiu w luksusie	- wskazać przykładowe wizje szczęścia w różnych tekstach kultury	-zgromadzić i przedstawić informacje o różnych sposobach spędzania wolnego czasu przez Polaków, z wykorzystaniem wybranych źródeł
71.Konsumpcyjny styl życia	- opisać tematykę fragmentu powieści Ewy Banieckiej Rok wieloryba	- określić postawy młodych ludzi wobec kultury posiadania i bogacenia się w utworze Ewy Banieckiej	- wskazać przykłady slangu młodzieżowego w tekście Ewy Banieckiej	- przedstawić wartości, ważne dla bohaterów utworu Ewy Banieckiej Rok wieloryba	- podać przykłady tekstów kultury ukazujących rezygnację z konsumpcyjnego stylu życia
72. O przyjaźni i przyjemności z życia	- określić problematykę filmu Nietykalni	- scharakteryzować głównych bohaterów filmu Nietykalni - wskazać cechy recenzji	- odróżniać informacje od opinii w recenzji filmu Nietykalni	- wyjaśnić tytuł filmu Nietykalni	- przedstawić przykładowe teksty kultury: filmy, seriale, utwory literackie, których bohaterami są osoby z niepełnosprawnością
73., 74. Budowa słowotwórcza wyrazów	- wyjaśnić terminy: wyraz podstawowy, wyrazy pochodne, wyrazy pokrewne, rodzina wyrazów	- wskazywać wyrazy podstawowe i pochodne - tworzyć rodziny wyrazów - wyróżniać temat słowotwórczy i formant w wyrazie pochodnym	- rozróżniać rodzaje formantów – przedrostek i przyrostek	- określać znaczenie różnych konstrukcji słowotwórczych w tekście	- analizować budowę słowotwórczą wyrazów związanych z zawodem lub branżą
75. Podsumowanie – odmiany radości, wizje szczęścia Powtórzenie wiadomości – od	- przedstawić podstawowe informacje o okresach kultury europejskiej – starożytności, średniowieczu, renesansie, baroku	- wskazać najważniejsze tematy podejmowane w utworach z czasów starożytnej Grecji, średniowiecza, renesansu i baroku - wymienić gatunki literackie reprezentatywne dla różnych epok	- omówić różne obrazy radości i przyjemności w wybranych tekstach kultury	- określić wzorce osobowe dominujące w poznanych okresach kultury	- zaprezentować najważniejsze cechy sztuki wybranego okresu kultury na dowolnych przykładach

starożytności do baroku					
----------------------------	--	--	--	--	--

***To się czyta!* dla klasy 2 branżowej szkoły I stopnia. Edycja 2024**

Szara czcionka oznaczono zagadnienia, które stały się fakultatywne po wprowadzeniu zmian w podstawie programowej w 2024 r.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń potrafi:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Relacje międzyludzkie w zmieniającym się świecie	- określić temat tekstu <i>Kosmopolityzm. Etyka w świecie obcych</i>	- posługiwać się pojęciami <i>obywatelstwo</i> i <i>narodowość</i> w wypowiedzi ustnej i pisemnej	- uzasadnić własną opinię o relacjach międzyludzkich w zmieniającym się świecie	- wskazać korzyści z globalnej współpracy ludzi we współczesnym świecie	- omówić różne aspekty tożsamości człowieka: samoświadomość, cechy wspólne z różnymi grupami i społecznościami
3. Człowiek wobec ojczyzny w Hymnie do miłości ojczyzny Ignacego Krasickiego	- wskazać ramy czasowe epoki oświecenia	- określić tematykę utworu Ignacego Krasickiego <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>	- podać informacje o życiu i twórczości Ignacego Krasickiego	- scharakteryzować w zwięzły sposób literaturę i sztukę epoki oświecenia - rozpoznać cechy gatunkowe hymnu	- zredagować wypowiedź pisemną na temat obowiązków patrioty w epoce oświecenia oraz współcześnie
4. O komplikacjach związanych z tożsamością narodową	- określić tematykę tekstu Huberta Klimko- - Dobrzańskiego <i>Grecy umierają w domu</i>	- określić elementy świata przedstawionego w utworze	- poprawnie posługiwać się terminem <i>narracja</i> - rozpoznać typ narracji w utworze <i>Grecy umierają w domu</i>	- scharakteryzować problemy bohatera tekstu związane z tożsamością narodową	- omówić sposoby przedstawiania narodowych cech bohaterów w wybranych utworach literackich i tekstach kultury
5. Wyobcowanie młodych ludzi	- wymienić problemy młodych ludzi opisane w tekście Joanny Jagiełło <i>Kawa z kardamonem</i>	- ocenić zachowania bohaterów utworu <i>Kawa z kardamonem</i>	- zredagować zaproszenie w formie e-maila, smsa lub postu	- rozpoznać w tekście elementy języka środowiskowego	- sformułować zasady zachowania w grupie rówieśniczej w różnych sytuacjach

6. Człowiek i nałóg w satyrze <i>Pijaństwo</i> Ignacego Krasickiego	- określić tematykę utworu Ignacego Krasickiego <i>Pijaństwo</i>	- zredagować streszczenie satyry <i>Pijaństwo</i>	- wymienić cechy satyry jako gatunku literackiego	- ocenić postawy szlachty ukazane w satyrze <i>Pijaństwo</i>	- omówić kontekst kulturowy utworu Ignacego Krasickiego
7. Redagujemy notatkę	- rozpoznać notatkę jako formę wypowiedzi	- wymienić cechy notatki - przekształcić przykładowy tekst w zwięzłą notatkę	- opracować notatkę w wybranej formie graficznej, np. tabeli, schematu, mapy myśli	- zredagować notatkę syntetyzującą dotyczącą epoki oświecenia	- sporządzić notatkę syntetyzującą z dowolnej lektury
8. Podsumowanie – człowiek wobec innych ludzi	- wymienić przykłady utworów epoki oświecenia	- określić tematykę przykładowych utworów epoki oświecenia	- przedstawić charakterystykę epoki oświecenia w polskiej kulturze	- zdefiniować gatunki literackie: hymn, satyrę	- uzasadnić twierdzenie, że literatura oświeceniowa <i>uczy, bawiąc</i>
9., 10. Style języka	- poprawnie posługiwać się terminem <i>styl językowy</i>	- wyróżnić style językowe: potoczny, naukowy, urzędowy, retoryczny, artystyczny	- przyporządkować przykładowe fragmenty tekstów do odpowiednich stylów językowych - wskazać elementy stylu urzędowego, naukowego i potocznego w wybranym tekście	- poprawnie stosować różne style językowe w zależności od sytuacji komunikacyjnej	- poprawić usterki stylistyczne w wypowiedziach ustnych i pisemnych
11. Redagujemy protokół	- rozpoznać protokół jako formę wypowiedzi	- wymienić elementy składowe protokołu	- przygotować protokół z zebrania społeczności szkolnej, np. samorządu klasowego	- zredagować na podstawie notatki protokół z dowolnego wydarzenia	- wskazać sytuacje branżowe lub zawodowe, w których niezbędne jest sporządzanie protokołu
12. Buntownicy we współczesnym społeczeństwie	- określić temat tekstu Tadeusza Palecznego <i>Kontestacja. Formy buntu we współczesnym społeczeństwie</i>	- wskazać przejawy buntu młodych opisane w tekście Tadeusza Palecznego	- wyjaśnić termin <i>kontestacja</i> przy pomocy odpowiedniego słownika - przedstawić własną opinię o różnych formach buntu młodych	- scharakteryzować buntownika: wybraną postać rzeczywistą lub fikcyjną – np. literacką, filmową	- zredagować notatkę na temat dowolnego wydarzenia wyrażającego protest, z wykorzystaniem różnych źródeł informacji
13., 14. Bunt i siła młodych ludzi w <i>Odzie do młodości</i> Adama Mickiewicza	- wskazać ramy czasowe epoki romantyzmu - wymienić twórców polskiego romantyzmu	- przedstawić podstawowe informacje o literaturze romantyzmu - określić tematykę <i>Ody do młodości</i> Adama Mickiewicza	- zaprezentować informacje o życiu i twórczości Adama Mickiewicza - omówić motyw buntu młodych w utworze	- wskazać cechy gatunkowe ody - omówić najważniejsze cechy bohatera romantycznego – buntownika, indywidualisty	- podać przykłady tekstów kultury zawierających motyw kontrastu świata młodych i starszego pokolenia

			Adama Mickiewicza		
15. Wygląd – wyrazem buntu młodych?	- określić tematykę tekstu <i>Mirror, mirror</i> - poprawnie posługiwać się terminami: <i>powieść, narrator</i>	- omówić przeżycia i emocje bohaterki tekstu <i>Mirror, mirror</i>	- wymienić sposoby wyrażania buntu młodych ludzi wobec świata dorosłych ukazane w utworze <i>Mirror, mirror</i>	- sformułować odpowiednie argumenty i wykorzystać je w dyskusji na temat: <i>Co jest ważniejsze – wygląd czy osobowość?</i>	- wskazać w wybranych tekstach kultury różne przykłady wyrażania osobowości przez młodych ludzi
16. Bunt czy przystosowanie?	- określić elementy świata przedstawionego w powieści Anny Kańtoch <i>Tajemnica godziny trzynastej</i>	- wymienić problemy młodych ludzi opisane w tekście Anny Kańtoch	- określić zasady obowiązujące w szkole i w otoczeniu bohaterki utworu <i>Tajemnica godziny trzynastej</i>	- ocenić postawę bohaterki utworu Anny Kańtoch	- sformułować wypowiedź o korzyściach i kosztach wyrażania własnego zdania w różnych sytuacjach życiowych
17. Konflikt dwóch wizji świata w Romantyczności Adama Mickiewicza	- zrelacjonować treść utworu Adama Mickiewicza <i>Romantyczność</i>	- scharakteryzować bohaterów ballady <i>Romantyczność</i>	- wymienić cechy ballady jako gatunku literackiego na przykładzie utworu Adama Mickiewicza	- wyjaśnić, na czym polegają dwie wizje świata ukazane w utworze Adama Mickiewicza	- ocenić aktualność zasady: <i>Miej serce i patrzaj w serce!</i>
18., 19. Redagujemy rozprawkę	- określić budowę rozprawki jako formy wypowiedzi	- posługiwać się terminami: <i>argument, teza, hipoteza</i> - formułować argumenty potwierdzające wybraną tezę lub hipotezę	- zredagować wstęp i zakończenie rozprawki - stworzyć logiczny plan przykładowej rozprawki	- przygotować rozprawkę na wybrany temat	- zredagować rozprawkę na temat: <i>Być romantykiem czy realistą?</i>
20. Podsumowanie – bunt w epoce romantyzmu i współcześnie	- określić tematykę <i>Ody do młodości</i> oraz <i>Romantyczności</i> Adama Mickiewicza	- przedstawić utwory romantyczne, w których pojawia się motyw buntu młodych	- uzasadnić, że Adam Mickiewicz jest typowym przedstawicielem epoki romantyzmu	- przeanalizować motyw buntu młodych ludzi w wybranych utworach literackich	- uzasadnić, że <i>Oda do młodości</i> jest manifestem pokolenia epoki romantyzmu
21. Styl potoczny	- rozpoznać styl potoczny w przykładowej wypowiedzi - unikać wulgaryzmów w wypowiedziach	- odróżnić słownictwo oficjalne od potocznego - wskazać cechy stylu potocznego	- odróżnić słownictwo neutralne od słownictwa nacechowanego emocjonalnie	- poprawnie stosować styl potoczny w wypowiedziach ustnej i internetowej	- ocenić negatywnie proces wulgaryzacji języka

22. Uczucia i przeżycia w wieku dorastania	- określić temat utworu <i>Krzyk</i> Jordiego Sierry i Fabry	- podać przykłady pozytywnych i negatywnych emocji i uczuć - ocenić negatywnie zjawisko hejtu w internecie	- nazwać emocje i uczucia bohaterki utworu <i>Krzyk</i>	- zredagować wpis do pamiętnika dotyczący emocjonującego dnia	- uczestniczyć w dyskusji na temat wyrażania emocji w internecie
23. Smutek w wierszu Adama Mickiewicza	- podać temat wiersza Adama Mickiewicza <i>[Polały się łzy me czyste, rześiste...]</i>	- określić wiersz <i>[Polały się łzy me czyste, rześiste...]</i> jako podsumowanie życia poety	- wskazać środki stylistyczne zastosowane w utworze Adama Mickiewicza - poprawnie posługiwać się terminami: <i>podmiot liryczny, sytuacja liryczna, wers, rym, anafora, epitet, metafora</i>	- wypowiedzieć się na temat liryków lozańskich Adama Mickiewicza, wskazując okoliczności ich powstania oraz cechy szczególne na tle wcześniejszej twórczości poety	- wyjaśnić, dlaczego utwór Adama Mickiewicza można określić jako <i>wiersz-płacz</i>
24. Przeżycia człowieka tułacza w Hymnie Juliusza Słowackiego	- określić tematykę <i>Hymnu</i> Juliusza Słowackiego	- przedstawić podstawowe informacje o życiu i twórczości Juliusza Słowackiego - wskazać twórcę jako przedstawiciela epoki romantyzmu	- określić uczucia i przeżycia podmiotu lirycznego wyrażone w <i>Hymnie</i>	- odszukać środki artystyczne zastosowane w <i>Hymnie</i> Juliusza Słowackiego - określić rolę środków artystycznych użytych w wierszu	- wskazać w <i>Hymnie</i> Juliusza Słowackiego uniwersalne refleksje dotyczące życia człowieka
25. Obraz życia artysty w filmie Pedra Almodóvara	- wymienić najważniejsze cechy recenzji jako formy wypowiedzi – na przykładzie recenzji filmu <i>Ból i blask</i>	- określić doświadczenia i uczucia bohatera filmu opisane w tekście	- odróżnić recenzję i informacje o dziele filmowym od opinii jej autorki	- zredagować recenzję wybranego filmu	- zinterpretować tytuł filmu <i>Ból i blask</i>
26. Uczucia i rozum, natura i ludzie w wierszu Cypriana Kamila Norwida W Weronie	- określić temat wiersza Cypriana Kamila Norwida <i>W Weronie</i>	- podać podstawowe informacje o życiu i twórczości Cypriana Kamila Norwida - określić poetę jako przedstawiciela epoki romantyzmu	- omówić motyw tragicznej miłości pojawiający się w wierszu <i>W Weronie</i> - rozpoznać w utworze Cypriana Norwida nawiązania do tragedii Williama Szekspira	- zinterpretować metafory zawarte w wierszu <i>W Weronie</i>	- wskazać i uzasadnić podobieństwa między utworami <i>W Weronie</i> Cypriana Kamila Norwida i <i>Romantyczność</i> Adama Mickiewicza
27. O sztuce panowania	- określić temat i główną myśl tekstu Judith	- wyjaśnić, na czym polega wolność	- wskazać fragmenty tekstu <i>Wolność</i>	- wymienić i omówić korzyści z rozwijania	- sformułować własną opinię na temat wpływu

nad emocjami	Orloff <i>Wolność emocjonalna</i>	emocjonalna w opinii autorki tekstu	<i>emocjonalna</i> typowe dla poradnika	wolności emocjonalnej opisane w tekście	emocji na zachowanie człowieka
28. Formy wypowiedzi: definicja słownikowa, hasło encyklopedyczne	- wyróżnić definicję słownikową i hasło encyklopedyczne w dowolnym słowniku i dowolnej encyklopedii	- poprawnie posługiwać się terminami: <i>słownik, encyklopedia, definicja słownikowa, hasło słownikowe, hasło encyklopedyczne</i>	- określić, z jakich elementów składa się definicja słownikowa - wskazać różnice między hasłem słownikowym a hasłem encyklopedycznym	- stworzyć propozycje definicji słownikowych wybranych wyrazów - wyjaśnić, dlaczego należy zachować krytycyzm wobec źródeł internetowych, np. Wikipedii	- utworzyć hasło encyklopedyczne na podstawie wiarygodnych źródeł
29. Podsumowanie – uczucia w poezji romantycznej i we współczesnej kulturze	- określić tematykę poznanych wierszy poetów romantycznych	- określić uczucia ukazane w wierszach [<i>Polały się łzy me czyste, rześiste...</i>] Adama Mickiewicza oraz <i>Hymn</i> [Smutno mi, Boże!] Juliusza Słowackiego	- odszukać środki stylistyczne w wybranym wierszu z epoki romantyzmu	- wyjaśnić, dlaczego romantyzm można nazwać <i>epoką serca</i>	- zinterpretować wybrany wiersz Juliusza Słowackiego lub Cypriana Kamila Norwida
30., 31. Język w internecie	- wskazać charakterystyczne elementy wypowiedzi internetowych, np. skróty, emotikony, memy	- ocenić zjawisko hejtu w internecie i rozumieć jego konsekwencje - odpowiednio reagować na przejawy agresji językowej w internecie	- stosować zasady redagowania e-maili w zależności od celu i odbiorcy wypowiedzi - krytycznie oceniać wiadomości w internecie i weryfikować je na podstawie wiarygodnych źródeł informacji	- odszukać przykłady zastosowania różnych stylów języka w wypowiedziach internetowych	- zaproponować podczas dyskusji sposoby zapobiegania zjawisku hejtu w internecie
32. O pięknie zwycięstw i porażek	- wskazać temat i główną myśl utworu Elliota Aronsona	- określić tekst Elliota Aronsona jako przykład tekstu autobiograficznego	- określić typ narracji w utworze Elliota Aronsona - wskazać elementy autobiograficzne w tekście	- podać przykłady utworów biograficznych i autobiograficznych	- wskazać i uzasadnić, co łączy postawę życiową autora tekstu z etyką stoicką
33. Człowiek pokonany przez los w noweli Bolesława	- zaprezentować podstawowe informacje o epoce pozytywizmu	- wyróżnić elementy świata przedstawionego w noweli <i>Z legend</i>	- wskazać najważniejsze tematy literatury pozytywizmu i przykłady	- scharakteryzować postaci Ramzesa i Horusa - wyjaśnić, czym różnią	- wyjaśnić termin <i>parabola</i> - wskazać elementy

<i>Prusa</i> <i>Z legend dawnego Egiptu</i>	(czas trwania, najważniejsze twórcy)	<i>dawnego Egiptu</i>	utworów z tego okresu - wymienić cechy gatunkowe noweli na podstawie utworu Bolesława Prusa	się koncepcje władzy reprezentowane przez Ramzesa i Horusa	paraboli w noweli Bolesława Prusa
34., 35. Potop Henryka Sienkiewicza jako powieść „ku pokrzepieniu serc”	- wskazać elementy świata przedstawionego w poznanych fragmentach <i>Potopu</i> Henryka Sienkiewicza	- przedstawić podstawowe informacje o życiu i twórczości Henryka Sienkiewicza - określić tło historyczne powieści <i>Potop</i>	- zredagować streszczenie fragmentu powieści <i>Potop</i> - wskazać archaizmy w wybranym fragmencie powieści Henryka Sienkiewicza - uzasadnić, że <i>Potop</i> jest powieścią historyczną	- zinterpretować stwierdzenie, że powieść Henryka Sienkiewicza powstała „ku pokrzepieniu serc” - scharakteryzować wybranego bohatera <i>Potopu</i>	- zredagować wypowiedź pisemną na temat przemian wewnętrznej Kmicica
36. Człowiek i reżim polityczny	- określić temat utworu <i>Ele Fountain</i> <i>Uciekinier</i>	- wymienić przyczyny decyzji bohaterów powieści o ucieczce z kraju	- omówić realia życia codziennego w państwie totalitarnym ukazane we fragmencie powieści <i>Uciekinier</i> - scharakteryzować bohaterów utworu	- zredagować opowiadanie o dalszych losach bohaterów utworu <i>Uciekinier</i>	- podać przykłady wpływu systemu politycznego na życie ludzi ukazane w wybranych tekstach prasowych, filmach, utworach literackich
37. Zwycięzcy czy zwyciężeni? O noweli Gloria victis Elizy Orzeszkowej	- wskazać temat i tło historyczne noweli <i>Gloria victis</i>	- określić elementy świata przedstawionego w utworze: czas, miejsce akcji, bohaterów, wydarzenia oraz typ narracji	- wyjaśnić, dlaczego utwór <i>Gloria victis</i> stanowi hołd dla poległych w powstaniu styczniowym - wyjaśnić znaczenie tytułu noweli Elizy Orzeszkowej	- określić rolę przyrody i sposób jej przedstawienia w noweli Elizy Orzeszkowej	- odszukać motyw powstania styczniowego w utworach literackich i innych tekstach kultury
38., 39. Redagujemy opinię i skargę	- rozpoznać opinię i skargę jako formy wypowiedzi	- wskazać najważniejsze elementy opinii i skargi - oceniać krytycznie przykładowe opinie na forach internetowych	- zredagować opinię o dowolnym produkcie, wybranej usłudze lub firmie - napisać skargę	- przekształcić tekst skargi tak, aby wyeliminować słownictwo nacechowane emocjonalnie i agresją	- napisać odpowiedź na przykładową opinię lub skargę dotyczącą działania firmy

				słowną	
40. Podsumowanie – człowiek pokonany i niepokonany w literaturze pozytywizmu i w utworach współczesnych	- wymienić przedstawicieli literatury pozytywizmu oraz przykładowe utwory z tego okresu	- określić tematykę poznanych utworów literackich epoki pozytywizmu	- przedstawić cechy noweli i powieści historycznej na dowolnych przykładach	- omówić zwycięstwa i klęski bohaterów wybranych utworów epoki pozytywizmu	- uzasadnić znaczenie literatury pozytywizmu dla zachowania wartości narodowych – wybranych przykładach
41. Język reklamy	- podać przykłady różnych form reklamy	- stworzyć przykładowe hasła reklamowe - krytycznie ocenić przykładową reklamę telewizyjną, prasową, internetową	- wskazać różne style języka w tekstach reklamowych	- poprawnie posługiwać się pojęciami <i>perswazja</i> , <i>manipulacja</i> w wypowiedziach na temat reklamy	- wskazać reklamy, w których zastosowano manipulację - uzasadnić, dlaczego wskazane reklamy zawierają manipulację
42. Współczesny człowiek i natura w piosenkach i działaniach artystycznych	- podać przykłady tekstów kultury, w tym piosenek, o tematyce ekologicznej	- określić tematykę i główną myśl artykułu <i>Evergreeny w obronie przyrody</i>	- przygotować wypowiedź dotyczącą znaczenia działań proekologicznych - zaprezentować przygotowaną wypowiedź	- wskazać dowolne dzieło artystyczne łączące sztukę z przyrodą	- omówić przykładowe działania artystyczne związane z ekologią
43. Górski pejzaż w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera <i>Melodia mgieł nocnych</i>	- przedstawić podstawowe wiadomości o Młodej Polsce (czas trwania, twórcy)	- wymienić najważniejsze tematy literatury młodopolskiej - omówić sposób ukazania przyrody w wierszu <i>Melodia mgieł nocnych</i>	- wskazać środki artystyczne zastosowane w utworze	- zredagować opis krajobrazu - poprawnie posługiwać się terminami: <i>Młoda Polska</i> , <i>modernizm</i> , <i>impresjonizm</i> , <i>ekspresjonizm</i> , <i>symbolizm</i> , <i>dekadentyzm</i> w wypowiedzi na temat literatury epoki	- odszukać w różnych źródłach, w tym multimedialnych, informacje o sztuce modernizmu
44., 45., 46. Obraz wsi w <i>Chłopach</i> Władysława Stanisława Reymonta	- scharakteryzować świat przedstawiony w <i>Chłopach</i> : czas, miejsce akcji, bohaterów oraz główne wątki powieści	- omówić obraz życia wsi na początku XX w. na podstawie fragmentów powieści <i>Chłopi</i>	- omówić związki człowieka ze zmieniającą się przyrodą ukazane w <i>Chłopach</i>	- wskazać środki artystyczne zastosowane we fragmencie powieści <i>Chłopi</i>	- zaprezentować i omówić przykłady utworów literackich i innych tekstów kultury podejmujących temat wsi

					i życia jej mieszkańców
47. Człowiek przeciwko naturze i w jej obronie	- określić tematykę poznanego fragmentu utworu Marka Janczyka <i>Antonówka</i>	- wskazać różne postawy ludzi wobec środowiska naturalnego ukazane w tekście Marka Janczyka	- ocenić postępowanie bohaterów tekstu	- przygotować argumenty do dyskusji na temat: <i>Czy wartoreagować na niszczenie środowiska?</i>	- uczestniczyć w dyskusji na temat aktywności młodych ludzi na rzecz ochrony środowiska
48. Natura jako wzór dobrego życia – o wierszu Leopolda Staffa <i>Ogród przedziwny</i>	- określić tematykę wiersza Leopolda Staffa <i>Ogród przedziwny</i>	- przedstawić podstawowe informacje o życiu i twórczości Leopolda Staffa	- określić sytuację liryczną w wierszu <i>Ogród przedziwny</i>	- zinterpretować symbolikę zastosowaną w utworze <i>Ogród przedziwny</i>	- zaprojektować i wykonać multimedialną ilustrację do wiersza Leopolda Staffa
49. Wizja świata po katastrofie	- wskazać elementy świata przedstawionego w utworze <i>Życie, które znaliśmy</i>	- wymienić skutki kosmicznej katastrofy dla życia ludzi ukazane w tekście	- uzasadnić, że poznany fragment powieści <i>Życie, które znaliśmy</i> ma formę dziennika	- zaprezentować i omówić przykłady utworów literackich, filmów, seriali, gier komputerowych ukazujących pesymistyczne wizje przyszłości	- zredagować zapisy z dziennika dotyczące życia w świecie po kosmicznej katastrofie
50. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	- przedstawić podstawowe zasady pisowni wielką i małą literą	- stosować zasady pisowni nazw geograficznych	- poprawnie zapisywać tytuły dzieł literackich i filmowych	- stosować zasady poprawnej pisowni zaimków w tekstach użytkowych	- uzasadnić pisownię zaimków wielką lub małą literą w listach oraz formach komunikacji internetowej
51. Podsumowanie – człowiek i natura w literaturze i sztuce z okresu Młodej Polski i współczesnej	- przedstawić najważniejsze informacje o Młodej Polsce	- określić tematykę poznanych utworów okresu modernizmu	- omówić związki człowieka z naturą ukazane w wybranym utworze młodopolskim	- zinterpretować wybrany wiersz poety z okresu Młodej Polski	- omówić relacje człowieka z przyrodą we współczesnym świecie – na przykładzie wybranych tekstów kultury
52., 53. Rodzaje stylizacji językowej	- rozpoznać stylizację językową w przykładowym tekście	- wymienić rodzaje stylizacji językowej	- wskazać w tekstach zabiegi służące archaizacji i stylizacji gwarowej - wyjaśnić na wybranym	- odszukać fragment dowolnego utworu zawierający elementy stylizacji gwarowej	- wymienić utwory literackie lub słowno-muzyczne, w których występuje stylizacja na język używany

			przykładzie, na czym polega kolokwializacja		w wybranym środowisku
54. Miasto przyjazne dla mieszkańców	- określić główną myśl artykułu <i>Polska betonoza</i>	- wymienić cechy współczesnego miasta opisane w tekście	- odróżnić w artykule prasowym informacje od opinii	- wyjaśnić pojęcie <i>betonoza</i> - omówić wpływ zjawiska „betonozy” na życie mieszkańców miasta	- odszukać w różnych źródłach, w tym internetowych, przykłady sztuki ulicznej - ocenić rolę odszukanych przykładów street artu w przestrzeni miejskiej
55. Miasto w poezji i sztuce dwudziestolecia międzywojennego – o <i>Gmachach</i> Juliana Przybosa	- przedstawić podstawowe wiadomości o dwudziestoleciu międzywojennym (czas trwania, tło historyczne, twórcy)	- wymienić najważniejsze tematy literatury dwudziestolecia międzywojennego - określić sposób przedstawienia miasta w wierszu <i>Gmachy</i>	- odszukać i nazwać środki artystyczne użyte w utworze	- podać przykłady miast przyszłości przedstawionych w wybranych filmach - omówić kierunki i tendencje występujące w sztuce dwudziestolecia międzywojennego: kubizm, abstrakcjonizm, surrealizm	- odszukać w różnych źródłach przykłady awangardowych dzieł okresu międzywojennego
56. Miejskie przyjemności w utworze Elizabeth Gilbert <i>Jedz, módl się, kochaj</i>	- określić temat fragmentu powieści <i>Jedz, módl się, kochaj</i>	- wskazać narratora powieści - scharakteryzować narratora powieści	- zrelacjonować miejskie wędrówki opisane we fragmencie powieści	- opisać ulubione miejsce w wybranym mieście	- odszukać w różnych źródłach informacje o słynnych metropoliach i życiu ich mieszkańców
57. Poeta i miasto w wierszu Juliana Tuwima <i>Do krytyków</i>	- przedstawić najważniejsze informacje o twórczości Juliana Tuwima	- określić tematykę i nastrój wiersza <i>Do krytyków</i>	- wskazać środki artystyczne zastosowane w utworze	- uzasadnić, że wiersz <i>Do krytyków</i> stanowi manifest poetycki Juliana Tuwima	- wymienić piosenki napisane do wierszy i słów Juliana Tuwima oraz wykonawców tych utworów - sformułować opinię na temat piosenek

					stworzonych do tekstów poety
58. Miasto z różnych perspektyw	- określić temat fragmentu utworu <i>Papierowe miasta</i>	- omówić dwa sposoby postrzegania miasta przedstawione w tekście	- wyjaśnić tytuł utworu <i>Papierowe miasta</i>	- wypowiedzieć się na temat zmian, które należy przeprowadzić w danej miejscowości	- zredagować opis miejscowości widzianej z wybranej perspektywy
59. Pisownia łączna, rozdzielna i z łącznikiem	- wskazać zasady pisowni łącznej i rozdzielnej cząstki <i>by</i> , przeczenia <i>nie</i> oraz przedrostków	- poprawnie zapisywać cząstkę <i>by</i> i przeczenie <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	- poprawnie zapisywać przymiotniki złożone	- wyjaśnić i stosować zasady pisowni wyrazów z użyciem łącznika	- utworzyć słowniczek dwuczłonowych wyrazów związanych z przyszłymi pracą i zawodem
60. Podsumowanie – miejskie opowieści w poezji dwudziestolecia międzywojennego i w kulturze współczesnej	- wymienić najważniejsze tematy poezji dwudziestolecia międzywojennego - podać przykłady utworów z okresu dwudziestolecia międzywojennego	- wymienić poetów dwudziestolecia międzywojennego - przedstawić informacje o twórczości jednego z wymienionych twórców	- omówić obraz miasta ukazany w wybranym wierszu z okresu dwudziestolecia międzywojennego	- wypowiedzieć się na temat wybranego filmu lub serialu podejmującego temat miasta	- określić stosunek poetów dwudziestolecia międzywojennego do miasta i osiągnięć cywilizacyjnych
61. Związki frazeologiczne i ich pochodzenie	- rozpoznać przykładowe związki frazeologiczne	- korzystać ze słownika frazeologicznego	- wyjaśnić znaczenie przykładowych związków frazeologicznych pochodzących z mitologii, Biblii, literatury, reklamy, języka potocznego	- wymienić różne źródła związków frazeologicznych	- wskazać związki frazeologiczne pochodzące z wybranych tekstów kultury
62. Człowiek w sytuacji kryzysowej w powieści Paula Hardinga <i>Enon</i>	- określić elementy świata przedstawionego w utworze <i>Enon</i> : miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia	- poprawnie posługiwać się w wypowiedzi na temat utworu terminami: <i>narrator</i> , <i>narracja</i> , <i>pierwszoosobowa</i> , <i>powieść</i>	- wskazać narratora utworu - scharakteryzować narratora utworu	- omówić przeżycia i uczucia bohatera powieści <i>Enon</i>	- scharakteryzować przeżycia i zachowania człowieka w sytuacji kryzysowej – na podstawie dowolnego utworu literackiego lub filmowego
63. Człowiek bezbronny	- wskazać temat wiersza <i>Obrona</i>	- określić przeżycia i uczucia podmiotu	- wskazać ukazane w wierszu zjawiska,	- określić sposoby wyrażania emocji	- zinterpretować wiersz <i>Obrona</i> i wyjaśnić jego

w wierszu Kazimierza Iłakowiczówny <i>Obrona</i>		lirycznego wiersza <i>Obrona</i>	wobec których człowiek jest bezbronny	i przeżyć podmiotu lirycznego	tytuł
64. Doświadczenie świata po śmierci bliskiej osoby w powieści <i>Rok szczura</i>	- zrelacjonować treść fragmentu powieści <i>Rok szczura</i>	- wypowiedzieć się na temat przeżyć bohaterki utworu <i>Rok szczura</i>	- omówić postawę bohaterki wobec tragedii rodzinnej	- określić sposoby ukazania w utworze traumatycznego doświadczenia śmierci bliskiej osoby	- wskazać utwory dotyczące postawy człowieka wobec utraty bliskich - omówić wybrane utwory podejmujące temat utraty bliskich
65. Miłości zazdrość w wierszu Jana Lechonia	- określić tematykę wiersza Jana Lechonia <i>Zazdrość</i>	- przedstawić informacje o Janie Lechoniū jako współtwórcy grupy poetyckiej Skamander	- odszukać w wierszu epitety i porównania oraz określić ich funkcje	- omówić motywy niespełnionej miłości i śmierci w poezji Jana Lechonia	- opisać obraz Edvarda Muncha <i>Zazdrość</i> - wyjaśnić, czy dzieło Edvarda Muncha mogłoby być dobrym kontekstem interpretacyjnym dla wiersza Jana Lechonia
66. Spojrzenie w przeszłość w wierszu Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej <i>Przebyta droga</i>	- wskazać wiersz <i>Przebyta droga</i> jako przykład poezji dwudziestolecia międzywojennego	- nazwać uczucia wyrażone w utworze <i>Przebyta droga</i>	- określić, jak podmiot liryczny wiersza <i>Przebyta droga</i> ocenia własne życie - uzasadnić, że utwór jest miniaturą poetycką	- wypowiedzieć się na temat znaczenia kryzysu w życiu młodego człowieka	- odszukać przykłady utworów Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej wykonywanych jako piosenki
67. Wizjaprzyszłości w serialu <i>Rok za rokiem</i>	- odszukać w recenzji informacje o czasie, miejscu akcji, bohaterach i fabule serialu	- omówić wizję przyszłości ukazaną w serialu <i>Rok za rokiem</i>	- wskazać w recenzji fragmenty stanowiące informacje oraz fragmenty będące opiniami autora - wymienić cechy gatunkowe recenzji	- podać przykłady utworów, np. filmu, powieści, komiksu, ukazujących wizję przyszłości	- wypowiedzieć się na temat obrazu przyszłości ukazanego w wybranym utworze
68. Błędy frazeologiczne. Frazeologizmy	- podać przykłady przysłów i wyjaśnić ich znaczenie	- odróżnić frazeologizmy od przysłów	- poprawnie używać frazeologizmów w wypowiedziach	- wskazać błędy frazeologiczne w przykładowych	- wskazać związki frazeologiczne w wybranych hasłach

a przysłówia			ustnych i pisemnych	wypowiedziach - poprawić wskazane błędy	słownikowych
69.,70. Podsumowanie – kryzys jako ważne ludzkie doświadczenie Powtórzenie wiadomości – od oświecenia do dwudziestolecia międzywojennego	- wskazać przedstawicieli poznanych epok - podać przykłady utworów z danej epoki - określić tematykę przykładowych utworów z danej epoki	- scharakteryzować w zwięzły sposób kolejne okresy w literaturze i kulturze: oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młodą Polskę, dwudziestolecie międzywojenne	- wymienić poetów dwudziestolecia międzywojennego oraz przykładowe wiersze tych twórców	- omówić treść wybranego utworu literackiego lub innego tekstu kultury podejmującego temat kryzysu życiowego	- napisać recenzję dowolnego utworu literackiego lub filmowego dotyczącego kryzysu życiowego

To się czyta! dla klasy 3 branżowej szkoły I stopnia. Edycja 2024

Szarą **czcionką** oznaczono zagadnienia, które stały się fakultatywne po wprowadzeniu zmian w podstawie programowej w 2024 r.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Po co była ta wojna? Próba zrozumienia historii	- określić temat tekstu Marcina Długosza	- uzasadnić, że tekst jest recenzją książki Petera Hitchensa dotyczącej przystąpienia Wielkiej Brytanii do II wojny światowej	- wymienić cechy recenzji	- zredagować notatkę na temat II wojny światowej z wykorzystaniem wiarygodnych źródeł informacji	- podać tematy przykładowych tekstów współczesnych publicystów
3., 4. Dramat	- wymienić	- określić temat wiersza Krzysztofa	- wyjaśnić znaczenie pojęcia	- omówić obrazy	- omówić motyw

pokolenia w wierszu Krzysztofa Kamila Baczyńskiego	najważniejszych twórców polskiej literatury z okresu II wojny światowej	Kamila Baczyńskiego <i>Z głową na karabinie</i>	<i>pokolenie Kolumbów</i> w kontekście życia i twórczości Krzysztofa Kamila Baczyńskiego - wyjaśnić, na czym polegała tragedia pokolenia młodych Polaków w czasie II wojny światowej	przeszłości, teraźniejszości i przyszłości ukazane w wierszu <i>Z głową na karabinie</i>	apokalipsy spełnionej w twórczości poetów pokolenia Kolumbów
5. Człowiek okaleczony w wierszu Tadeusza Gajcego	- wskazać Tadeusza Gajcego jako przedstawiciela pokolenia młodych twórców okresu okupacji	- przedstawić tematykę wiersza <i>Miłość bez jutra</i>	- omówić sytuację liryczną w utworze Tadeusza Gajcego - scharakteryzować uczucia podmiotu lirycznego wiersza <i>Miłość bez jutra</i>	- wyjaśnić, na czym polega katastrofizm generacyjny w poezji Tadeusza Gajcego	- odszukać obrazy wizyjne i symboliczne w wierszu <i>Miłość bez jutra</i>
6. Język złożony ze znaków – znaki naturalne i konwencjonalne, znaki językowe	- wyjaśnić, co to jest znak - podać przykłady znaków - wyjaśnić pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków	- rozpoznać znaczenie przykładowych znaków - określić słowa i ich połączenia oraz mniejsze części wyrazów jako znaki językowe	- wyjaśnić treść przykładowych znaków językowych	- odróżnić znaki konwencjonalne od znaków naturalnych - opracować znak ikoniczny dla firmy związanej z daną branżą	- wyróżnić funkcje języka: generatywną, poznawczą, socjalizującą, kulturotwórczą
7., 8. Zagłada wartości w opowiadaniach Tadeusza Borowskiego	- określić tematykę wybranych opowiadań Tadeusza Borowskiego	- zaprezentować najważniejsze informacje o życiu i twórczości Tadeusza Borowskiego - omówić elementy świata przedstawionego w opowiadaniach <i>Proszę państwa do gazu</i> oraz <i>Ludzie, którzy szli</i>	- wyjaśnić pojęcie <i>człowiek zlagrowany</i> - scharakteryzować rzeczywistość obozową i sytuację więźniów na podstawie wybranych fragmentów utworów Tadeusza Borowskiego	- podjąć próbę oceny zachowania bohaterów opowiadań Tadeusza Borowskiego	- omówić język i styl opowiadań Tadeusza Borowskiego na wybranych przykładach z jego twórczości
9., 10. Dlaczego trudno było uwierzyć w Zagładę?	- poprawnie posługiwać się pojęciami: <i>Holokaust</i> , <i>Shoah</i> , <i>zagłada</i> - wyjaśnić termin <i>getto</i>	- omówić realia życia w getcie na podstawie fragmentu książki Hanny Krall - określić przyczyny powstania w getcie podane przez Marka Edelmana	- uzasadnić, że fragment utworu <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> jest zapisem rozmowy - podać przykłady utworów literackich i innych tekstów	- wskazać w utworze Hanny Krall cechy reportażu, wywiadu, powieści dokumentalnej i eseju - przedstawić i	- wyjaśnić – w kontekście relacji Marka Edelmana – znaczenie zdania: <i>Chodziło tylko o wybór sposobu</i>

	- przedstawić bohatera reportażu <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>		kultury poświęconych ofiarom Holokaustu	uzasadnić opinię na temat wybranych dzieł poruszających temat tragedii ofiar nazizmu	<i>umierania.</i>
11. Czy apokalipsa spełniona uczy?	- określić tematykę artykułu Michała Kacwicza <i>Krwawy licznik na Ukrainie</i>	- poprawnie posługiwać się w wypowiedzi dotyczącej tekstu Michała Kacwicza terminami: <i>artykuł prasowy, informacja, opinia</i>	- odszukać i przetwarzać informacje zawarte w tekście publicystycznym <i>Krwawy licznik na Ukrainie</i> - odróżnić w tekście informacje od opinii autora	- wskazać fragmenty tekstu dotyczące obojętności świata wobec wojny na Ukrainie - podjąć próbę oceny tragicznego konfliktu na Ukrainie w kontekście doświadczeń z przeszłości	- zaprezentować wypowiedź ustną lub pisemną na temat: <i>Czy konflikty zbrojne mają sens?</i>
12. Podsumowanie – wojna i Holokaust	- wymienić twórców zaliczanych do pokolenia młodych okresu II wojny światowej i podać przykłady ich utworów	- określić uczucia i przeżycia młodych ludzi ukazane w wybranych utworach Krzysztofa Kamila Baczyńskiego - przedstawić realia obozu koncentracyjnego opisane w opowiadaniach Tadeusza Borowskiego	- podać przykłady postaw młodych ludziw niehumanitarnych czasach wojny i Holokaustu – na podstawie wybranych utworów literackich i innych tekstów kultury	- scharakteryzować twórczość wybranych przedstawicieli pokolenia Kolumbów	- odnieść się do tezy Hannah Arendt o banalności zła, odwołując się do poznanych utworów literackich i innych tekstów kultury
13. Akt komunikacji i jego elementy	- wyjaśnić pojęcie <i>aktu komunikacji</i> - określić nadawcę i odbiorcę przykładowych komunikatów	- wymienić elementy aktu komunikacji: <i>komunikat, nadawcę, odbiorcę, kontakt, kod, kontekst</i>	- sformułować komunikaty odpowiadające wybranym sytuacjom	- określić znaczenie poszczególnych elementów aktu komunikacji w zależności od funkcji wypowiedzi	- wskazać dominujący element aktu komunikacji w wypowiedziach pełniących różne funkcje
14. Powojenne radości i traumy	- określić tematykę fragmentu tekstu Marcina Żaręby <i>Wielka trwoga. Polska 1944–1947</i>	- omówić – na podstawie tekstu Marcina Żaręby – powojenne radości i problemy polskiego społeczeństwa	- określić kontekst historyczny i społeczny przedstawiony we fragmentach książki <i>Wielka trwoga. Polska 1944–1947</i>	- wyjaśnić, dlaczego Marcin Żaręba nazywa powojenną Polskę <i>areną wielkiej wędrówki ludów</i>	- przygotować wypowiedź pisemną na temat powojennych przeżyć bliskich osób
15. Odrzucić	- wymienić	- określić wybrane ważne tematy	- omówić stosunek podmiotu	- odszukać w	- wyjaśnić znaczenie

wszystko? – wiersz Czesława Miłosza <i>Pożegnanie</i>	przedstawiciele powojennej literatury emigracyjnej	literatury polskiej po 1945 roku - zaprezentować podstawowe informacje o życiu i twórczości Czesława Miłosza	lirycznego wiersza <i>Pożegnanie</i> do przeszłości - wyjaśnić tytuł utworu Czesława Miłosza	utworze aluzję literacką - wyjaśnić aluzję literacką zawartą w wierszu	metafory życia zawartej w wierszu <i>Pożegnanie</i>
16. Człowiek i historia w filmie <i>Zimna wojna</i>	- przedstawić bohaterów i tematykę filmu <i>Zimna wojna</i> – na podstawie recenzji Grzegorza Brzozowskiego	- określić czas i miejsca akcji filmu Pawła Pawlikowskiego	- scharakteryzować głównych bohaterów <i>Zimnej wojny</i> i przedstawić ich losy - wyjaśnić, jak historia zdeteterminowała życie bohaterów filmu	- wyjaśnić pojęcie <i>zimna wojna</i> w kontekście historycznym - określić, jak pojęcie <i>zimna wojna</i> łączy się z tematyką filmu Pawła Pawlikowskiego	- napisać recenzję filmu <i>Zimna wojna</i>
17. Życie emigranta w wierszu Kazimierza Wierzyńskiego	- określić temat wiersza Kazimierza Wierzyńskiego <i>Kufer</i>	- wymienić przedstawicieli literatury emigracyjnej lat 1945–1989	- przedstawić najważniejsze informacje o życiu i twórczości Kazimierza Wierzyńskiego - określić sytuację podmiotu lirycznego wiersza <i>Kufer</i>	- omówić motyw tęsknoty emigranta za ojczyzną w utworach Kazimierza Wierzyńskiego	- odczytać symboliczny sens tytułu wiersza <i>Kufer</i>
18. Powrót Pana Cogito do ojczyzny	- wskazać Pana Cogito jako bohatera lirycznego cyklu utworów Zbigniewa Herberta - określić temat utworu <i>Pan Cogito – powrót</i>	- zaprezentować podstawowe wiadomości o życiu i twórczości Zbigniewa Herberta - wskazać powody powrotu bohatera z emigracji opisane w utworze <i>Pan Cogito – powrót</i>	- wyjaśnić imię bohatera lirycznego cyklu wierszy Zbigniewa Herberta	- odszukać w wierszu Zbigniewa Herberta metafory odnoszące się do ojczyzny	- uzasadnić, że wiersz Zbigniewa Herberta jest przykładem liryki refleksyjno-filozoficznej - zinterpretować wybrany wiersz Zbigniewa Herberta
19. Podsumowanie – odbudowa i rozpacz w powojennym świecie	- wymienić powojennych poetów emigracyjnych - podać przykłady wierszy poetów emigracyjnych i określić tematykę tych utworów	- wskazać powojenne teksty literackie zawierające motyw tęsknoty za ojczyzną	- omówić obraz życia Polaków w okresie powojennym na podstawie wybranych utworów literackich i innych tekstów kultury	- zaprezentować wypowiedź dotyczącą utworów literackich i filmów poruszających temat losów emigrantów po II wojnie światowej	- określić wpływ wydarzeń politycznych na decyzje bohaterów wybranych utworów literackich i filmowych
20.	- rozróżnić język	- odszukać w przykładowych	- wyjaśnić, co to jest	- poprawnie	- podać przykłady

Różne odmiany polszczyzny	ogólnonarodowy i odmiany terytorialne polszczyzny: dialekty i gwary	tekstach elementy gwarowe	regionalizm - podać przykłady regionalizmów	posługiwać się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej	słownictwa charakterystycznego dla wybranej odmiany środowiskowej i zawodowej języka
21. Jak władza zmienia człowieka?	- określić tematykę tekstu <i>Władza. Dlaczego jedni ją mają, a inni nie</i>	- wskazać na podstawie fragmentu tekstu Jeffreya Pfeffera skutki posiadania władzy	- wyjaśnić znaczenie przykładowych frazeologizmów z wyrazem <i>władza</i>	- wymienić negatywne konsekwencje władzy dla jednostki i grupy – na podstawie tekstu Jeffreya Pfeffera	- opracować notatkę dotyczącą korzyści i zagrożeń związanych ze sprawowaniem władzy nad innymi ludźmi
22. Posłuszeństwo w wierszu Stanisława Balińskiego	- określić główny temat wiersza Stanisława Balińskiego <i>Wieża</i>	- odszukać elementy realistycznej i fantastycznej w utworze <i>Wieża</i>	- przedstawić najważniejsze informacje o życiu i twórczości Stanisława Balińskiego - wyjaśnić tytuł wiersza <i>Wieża</i>	- wskazać problemy uniwersalne w utworze: posłuszeństwo i oddanie władzy	- przygotować wypowiedź pisemną lub ustną na temat podobieństwa utworu Stanisława Balińskiego <i>Wieża</i> i powieści George'a Orwella <i>Rok 1984</i>
23., 24., 25. Zwycięstwo prymitywnej siły w <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka	- przedstawić bohaterów <i>Tanga</i> i określić ich relacje rodzinne	- zaprezentować najważniejsze wiadomości o życiu i twórczości Sławomira Mrożka - wypowiedzieć się na temat sytuacji rodzinnej i postaw bohaterów <i>Tanga</i>	- scharakteryzować wybraną postać dramatu - omówić sposób przejęcia władzy przez prymitywną siłę, przedstawioną w dramacie Sławomira Mrożka	- wyjaśnić, dlaczego <i>Tango</i> stanowią ostrzeżenie przed dyktaturą - wyjaśnić tytuł dramatu	- wymienić cechy charakterystyczne groteski - wskazać elementy groteski we fragmentach <i>Tanga</i>
26. Zasady etykiety językowej	- wskazać zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych lub pisemnych	- poprawnie posługiwać się terminem <i>etykieta językowa</i> - podać przykłady sytuacji, w których stosuje się zasady etykiety językowej	- wskazać przykłady zwrotów grzecznościowych używanych przez nadawcę i odbiorcę w różnych sytuacjach komunikacyjnych	- poprawnie stosować zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych	- podać przykładowe sformułowania i zwroty grzecznościowe, które można wykorzystać w rozmowie z klientem
27. Władza	- podać przykłady	- wypowiedzieć się – na podstawie	- wymienić pozytywne	- omówić temat	- przedstawić motyw

na scenie i na ekranie	filmów i seriali podejmujących temat władzy	recenzji filmu <i>Żelazna Dama</i> – na temat kariery politycznej Margaret Thatcher	i negatywne cechy bohaterki filmu <i>Żelazna Dama</i>	władzy na przykładzie wybranego filmu lub serialu	władzy w wybranych dziełach literackich i teatralnych – od starożytności do współczesności
28. Rządzący i rządzeni w <i>Balladzie o okrzykach</i> Jacka Kaczmarskiego	- nazwać epoki i miejsca wydarzeń ukazane w <i>Balladzie o okrzykach</i>	- wypowiedzieć się na temat zachowań tłumu i władców, przedstawionych w utworze Jacka Kaczmarskiego	- wyjaśnić, dlaczego tekst Jacka Kaczmarskiego jest przykładem piosenki poetyckiej	- wskazać w utworze Jacka Kaczmarskiego elementy ballady jako gatunku literackiego	- uzasadnić tezę, że <i>Ballada o okrzykach</i> Jacka Kaczmarskiego stanowi komentarz do rzeczywistości PRL-u
29. Władza przeciwko młodym w opowiadaniu Marka Nowakowskiego	- określić elementy świata przedstawionego w opowiadaniu <i>Wróg</i> : czas i miejsce akcji, bohaterów i wydarzenia	- zaprezentować podstawowe informacje o życiu i twórczości Marka Nowakowskiego	- opisać na podstawie fragmentów tekstu sytuację obywateli, w tym ludzi młodych, w czasie stanu wojennego	- omówić i ocenić postawy uczniów wobec dyktatury wojskowej ukazane w utworze Marka Nowakowskiego - wyjaśnić tytuł opowiadania	- przygotować notatkę na temat stanu wojennego w Polsce na podstawie informacji z różnych źródeł
30. Podsumowanie – władza w literaturze polskiej XX wieku	- wymienić utwory literackie i inne teksty kultury XX w. zawierające motyw władzy	- podać tytuły wybranych piosenek poetyckich i określić ich tematykę	- przedstawić przykłady różnych postaw obywateli wobec władzy – na podstawie wybranych utworów literatury polskiej XX w.	- uzasadnić, że <i>Tango</i> Sławomira Mrożka i inne wybrane utwory stanowią ostrzeżenie przed dyktaturą	- wyjaśnić, dlaczego w literaturze XX w. często pojawia się temat władzy
31. Etyka słowa i inne składniki kultury języka	- wskazać wypowiedzi wyrażające pozytywny lub negatywny stosunek nadawcy do przedmiotu wypowiedzi	- rozpoznać w przykładowym tekście wypowiedzi wartościujące - określić podstawowe zasady kultury języka	- wartościować wypowiedzi językowe, wykorzystując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność - stosować zasady kultury słowa w różnych sytuacjach komunikacyjnych	- wyjaśnić znaczenie eufemizmów - przyporządkować eufemizmy do odpowiednich wyrazów lub zwrotów	- omówić znaczenie składników kultury języka: poprawności i sprawności językowej, etyki i estetyki słowa
32. O funkcjach pracy w naszym życiu	- zrelacjonować treść tekstu <i>Po co pracujemy?</i>	- wskazać powody podejmowania pracy – na podstawie tekstu Joanny Wilguckiej	- wymienić pozytywne i negatywne skutki pracy dla jednostki i rodziny	- przygotować wypowiedź argumentacyjną na	- wypowiedzieć się na temat przemian form pracy we

			- przedstawić własną opinię o znaczeniu pracy w życiu człowieka	temat: <i>Czy praca nadaje sens życiu człowieka?</i>	współczesnym świecie
33. Praca artysty w wierszu Zbigniewa Herberta	- określić temat wiersza Zbigniewa Herberta <i>W pracowni</i>	- wypowiedzieć się na temat pracy artysty ukazanej w utworze <i>W pracowni</i>	- wyjaśnić termin <i>wiersz wolny</i> - wytłumaczyć, dlaczego utwór Zbigniewa Herberta jest przykładem wiersza wolnego	- wyjaśnić termin <i>sztuka naiwna</i> - podać przykłady dzieł zaliczanych do sztuki naiwnej - uzasadnić, że utwór Zbigniewa Herberta stanowi hołd złożony sztuce naiwnej	- opisać wybrany obraz polskiego malarza – przedstawiciela sztuki naiwnej
34. O pracy lekarza stażysty w książce Adama Kaya	- zreferować treść fragmentów dziennika Adama Kaya	- omówić motywy wyboru zawodu lekarza przedstawionego w utworze Adama Kaya	- wskazać na podstawie tekstu trudności związane z wykonywaniem wymarzonego zawodu lekarza	- wymienić cechy dziennika jako formy wypowiedzi - zredagować fragment dziennika dotyczący pracy w wybranym zawodzie, z wykorzystaniem słownictwa branżowego	- odszukać przykłady utworów literackich lub innych tekstów kultury opisujących wybrany zawód
35., 36. Argumenty i chwytystyczne stosowane w dyskusji	- rozpoznawać argumenty oparte na faktach oraz oparte na emocjach	- dobierać argumenty za wybraną tezę i przeciw niej	- wyróżnić argumenty rzeczowe, logiczne i emocjonalne - rozpoznawać chwytystyczne, w tym argument <i>ad personam</i> , argumenty siły	- wyszukać przykłady argumentów <i>ad personam</i> oraz argumentów siły w wypowiedziach, w tym w wypowiedziach internetowych	- sformułować odpowiedź na argument <i>ad personam</i> z zachowaniem zasad etyki słowa
37. Kobiety w „męskich” zawodach	- określić tematykę tekstu Anny Dobiegały	- zrelacjonować, na czym polega praca bohaterek tekstu Anny Dobiegały	- wymienić cechy charakteru, które pomogły bohaterkom tekstu w osiągnięciu sukcesu zawodowego	- przygotować argumenty do dyskusji na temat znaczenia równego traktowania kobiet i mężczyzn w życiu zawodowym	- odszukać w różnych źródłach informacji przykłady kobiet, które odniosły sukces zawodowy w dziedzinie zdominowanej przez

					mężczyzn, i omówić ich osiągnięcia
38., 39. Sztuka dyskusowania	- poprawnie posługiwać się terminami dotyczącymi dyskusji: <i>teza, argumenty, kontrargumenty</i>	- odróżnić rozmowę, spór, kłótnię od dyskusji - określić tezę przykładowej dyskusji - przygotować argumenty do dyskusji na wybrany temat	- sformułować kontrargumenty do podanych argumentów - zastosować argumenty i kontrargumenty w dyskusji	- wskazać błędy w przykładowej argumentacji - poprawić wskazane błędy w argumentacji	- omówić rolę moderatora w dyskusjach na forach internetowych
40. A gdyby mniej pracować?	- określić tezę, zawartą w tekście Bertranda Russella <i>Pochwała lenistwa</i>	- odszukać w tekście argumenty potwierdzające tezę o konieczności ograniczenia ilości pracy	- wyjaśnić, jak skrócenie czasu pracy może wpłynąć na jakość życia	- określić tekst Bertranda Russella jako esej - przygotować argumenty do dyskusji o skróceniu czasu pracy	- uczestniczyć w dyskusji na temat skrócenia czasu pracy, stosując odpowiednią argumentację
41. Podsumowanie – blaski i cienie pracy	- wymienić przykładowe utwory literackie i inne teksty kultury, których tematem jest ludzka praca	- podać przykłady pozytywnych aspektów pracy, ukazane w poznanych utworach	- zredagować wypowiedź pisemną na temat wyboru przyszłego zawodu	- omówić korzyści i zagrożenia związane z pracą, na podstawie wybranych utworów	- wypowiedzieć się na temat przemian modelu pracy we współczesnej gospodarce i współczesnym życiu społecznym
42. Cechy kultury popularnej	- poprawnie posługiwać się terminem <i>kultura popularna</i> - wymienić przykładowe teksty kultury popularnej, np. seriale, programy telewizyjne, utwory muzyczne, audycje radiowe, gry	- określić tematykę tekstu Piotra Żabickiego - wypowiedzieć się na temat ulubionego tekstu kultury popularnej	- omówić najważniejsze cechy kultury popularnej - odróżnić dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej	- przedstawić własną opinię dotyczącą wybranych tekstów kultury popularnej	- przygotować infografikę poświęconą ulubionemu pisarzowi lub twórcy kultury popularnej
43. Problemy komunikacji internetowej	- krytycznie odbierać informacje zamieszczane w internecie	- rozpoznawać fake newsy w przykładowych wypowiedziach internetowych	- negatywnie ocenić zjawisko trollowania	- rozpoznawać sposoby oznaczania wypowiedzi ironicznych w	- sformułować zasady ochrony użytkowników internetu przed fake

	- sprawdzać wiarygodność i rzetelność informacji			internecie	newsami
44. Kultura masowa w wierszu Wisławy Szymborskiej	- określić temat wiersza Wisławy Szymborskiej <i>Wieczór autorski</i>	- przedstawić najważniejsze informacje o życiu i twórczości Wisławy Szymborskiej	- omówić sytuację liryczną w wierszu Wisławy Szymborskiej - wypowiedzieć się na temat zachowania publiczności ukazanego w tekście <i>Wieczór autorski</i>	- zredagować zaproszenie na spotkanie autorskie z wybranym twórcą kultury wysokiej	- zgromadzić argumenty „za” i „przeciw” do rozważenia problemu: <i>Na co lepiej poświęcać czas – poznawanie dzieł kultury wysokiej czy dzieł kultury popularnej?</i>
45. Piosenka jako zapis wspólnego doświadczenia	- wskazać elementy świata przedstawionego we fragmencie powieści <i>Król</i>	- opisać ulubiony rodzaj muzyki i jego reprezentantów	- określić emocje publiczności ujawniające się podczas koncertu opisanego w tekście Katarzyny Ryrych - omówić przeżycia artysty ukazane we fragmencie <i>Króla</i>	- określić wypowiedź bohatera powieści <i>Król</i> jako monolog wewnętrzny	- sformułować wypowiedź ustną lub pisemną opisującą przeżycia związane z koncertem ulubionego artysty
46. Pochwała życia w piosence Agnieszki Osieckiej	- przedstawić podstawowe informacje o życiu i twórczości Agnieszki Osieckiej - podać tytuły piosenek Agnieszki Osieckiej	- omówić tematykę piosenki <i>Niech żyje bal</i>	- odczytać motyw balu i tańca występujący w tekście Agnieszki Osieckiej jako metaforę ludzkiego życia	- omówić treść wybranej piosenki Agnieszki Osieckiej	- odszukać nawiązania do rzeczywistości PRL-u w piosence <i>Niech żyje bal</i>
47., 48. Poprawność interpunkcyjna	- omówić zasady stosowania znaków interpunkcyjnych, w tym przecinka, średnika, wielokropka, cudzysłowu	- stosować zasady poprawnej interpunkcji w wypowiedziach pisemnych	- wskazać problemy związane z interpunkcją w wypowiedziach internetowych	- wyodrębnić wtrącenia w tekście przy pomocy znaków interpunkcyjnych	- poprawnie stosować zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych
49. Kultura popularna jako źródło wskazówek	- określić tematykę wywiadu prasowego z Przemysławem	- wskazać różnice między kulturą wysoką a kulturą popularną - podać cechy wywiadu prasowego	- wymienić postaci popkultury, które mogą być inspiracją dla nastolatków, i	- zredagować wypowiedź pisemną o postaciach popkultury	- opisać instalację artystyczną <i>Dismaland</i> , wskazując

k życiowych	Staroniem	jako gatunku publicystycznego	uzasadnić swoją opinię	stanowiących wzorzec lub inspirację dla młodych ludzi	bohaterów popkultury i zjawiska medialne, do których się ona odwołuje - wyrazić opinię na temat dzieła Banksy'ego
50. Podsumowanie – znaczenie kultury popularnej	- podać przykłady dzieł należących do kultury wysokiej i dzieł zaliczanych do kultury popularnej	- wskazać ulubione utwory popkulturowe i uzasadnić swoją opinię	- przedstawić popkulturowe postacie mogące stanowić wzory do naśladowania dla młodych ludzi	- wymienić pozytywne i negatywne skutki oddziaływania kultury popularnej na odbiorców	- omówić wybrane motywy literackie i kulturowe pojawiające się w piosenkach poetyckich wybranego twórcy
51.,52. Retoryka jako sztuka przemawiania	- wymienić rodzaje przemówień	- rozpoznać różne rodzaje przemówień na podstawie przykładowych wypowiedzi - wskazać elementy budowy przemówienia jako formy wypowiedzi	- określić cel przemówienia i dobrać do niego argumenty - przygotować plan przemówienia	- zredagować przemówienie na wybrany temat	- omówić znaczenie stosowania pytań retorycznych w przemówieniu
53. Świat realny i wirtualny	- określić tematykę i główną myśl artykułu Ryszarda Kulika	- wyjaśnić pojęcie <i>świat wirtualny</i>	- opisać na podstawie tekstu wpływ nowoczesnych technologii na komunikowanie się ludzi	- wskazać wady i zalety nowych technologii na podstawie artykułu Ryszarda Kulika i własnych doświadczeń	- opisać instalację <i>Wchłonięci przez światło</i>
54. Niepewna ludzka rzeczywistość w wierszu Wisławy Szymborskiej	- określić tematykę wiersza Wisławy Szymborskiej <i>Może to wszystko</i>	- wymienić najważniejszych przedstawicieli literatury polskiej po 1989 r.	- wskazać wybrane ważne tematy literatury po 1989 r.	- omówić wizję ludzkiego życia ukazaną w wierszu Wisławy Szymborskiej	- wykonać ilustrację do utworu <i>Może to wszystko</i> w dowolnej formie, wykorzystując np. kadry z wybranych filmów, reprodukcje dzieł sztuki
55., 56. Bohater	- określić czas i	- nazwać	- wskazać fragmenty tekstu	- wypowiedzieć się	- zredagować wpis

zagubiony w polskiej rzeczywistości w opowiadaniu Olgi Tokarczuk	miejsce akcji opowiadania <i>Profesor Andrews w Warszawie</i> - przedstawić podstawowe informacje o życiu i twórczości Olgi Tokarczuk - wymienić najważniejsze utwory Olgi Tokarczuk	uczucia, przeżycia i doświadczenia bohatera opowiadania <i>Profesor Andrews w Warszawie</i>	opisujące stany emocjonalne profesora Andrews, sposoby postrzegania innych ludzi i nieznanego miasta	na temat wykorzystania w opowiadaniu narracji personalnej	z dziennika lub opowiadanie z narracją ukazującą wydarzenia z perspektywy bohatera – na temat wizyty w obcym kraju
57. Przenikanie się światów w filmie <i>Incepcja</i>	- określić tematykę filmu <i>Incepcja</i>	- wskazać – na podstawie recenzji – zalety filmu Christophera Nolana	- wypowiedzieć się na temat przenikania się świata realnego i nierzeczywistego w filmie <i>Incepcja</i>	- opisać wybrane kadry z <i>Incepcji</i>	- przedstawić i uzasadnić własną ocenę filmu <i>Incepcja</i>
58. Przemiana bohatera w opowiadaniu Jacka Dukaja <i>Katedra</i>	- omówić treść fragmentu opowiadania <i>Katedra</i>	- przedstawić podstawowe informacje o życiu i twórczości Jacka Dukaja - określić tekst Jacka Dukaja jako opowiadanie fantastycznonaukowe	- wskazać elementy fantastyczne w tekście Jacka Dukaja	- odszukać środki artystyczne zastosowane w opisie katedry	- napisać recenzję filmu Tomasza Bagińskiego <i>Katedra</i> zawierającą porównanie animacji z pierwowzorem literackim
59. Podsumowanie – nierzeczywiste światy w literaturze i filmie	- podać tytuły dzieł literackich i filmowych zawierających motyw nierealności świata	- wskazać cechy charakterystyczne twórczości Wisławy Szymborskiej, Olgi Tokarczuk	- wypowiedzieć się na temat obcości człowieka w świecie – na podstawie utworów Olgi Tokarczuk, Wisławy Szymborskiej	- przedstawić motyw wirtualnych światów w wybranych utworach literackich i innych tekstach kultury	- wypowiedzieć się na temat wpływu nowych technologii na kondycję człowieka i kształt współczesnego świata – na podstawie wybranych dzieł literackich i filmowych
60., 61. Formy wypowiedzi:	- wymienić elementy wypowiedzi	- dobrać argumenty do podanej tezy	- odszukać w przykładowej wypowiedzi	- przygotować plan wypowiedzi	- zredagować wypowiedź

wypowiedź argumentacyjna	argumentacyjnej: wstęp, rozwinięcie (argumentacja), zakończenie	- sformułować wstęp i zakończenie wypowiedzi argumentacyjnej	argumenty logiczne, rzeczowe, emocjonalne - przeanalizować plan wypowiedzi argumentacyjnej na podstawie przykładów	argumentacyjnej na wybrany temat - zredagować wypowiedź argumentacyjną	argumentacyjną temat: <i>Życie człowieka – ważny temat poezji XX wieku?</i>
62. Człowiek wśród zwierząt	- określić tematykę i główną myśl artykułu Zofii Karaszewskiej	- wskazać najważniejsze informacje naukowe o świecie zwierząt przedstawione w artykule <i>Homo sapiens przegrywa</i>	- wymienić podobieństwa i różnice między ludźmi i zwierzętami omówione w tekście Zofii Karaszewskiej	- wyjaśnić pojęcie <i>antropocentryzm</i>	- określić, na czym polega krytyczna ocena antropocentryzmu w książce <i>Czy jesteśmy mądrzejsi od szympanów?</i>
63. Obraz ludzkich relacji w opowiadaniu Marka Nowakowskiego	- omówić sytuację opisaną w opowiadaniu <i>Górą Edek</i>	- przedstawić podstawowe informacje o życiu i twórczości Marka Nowakowskiego	- ocenić zachowanie bohaterów utworu <i>Górą Edek</i> - określić negatywne zjawiska społeczne ukazane w opowiadaniu Marka Nowakowskiego	- odczytać aluzje literackie występujące w utworze <i>Górą Edek</i>	- odnieść się do tez Ewy Wilk zawartych w tekście <i>Kto jest w Polsce chamem</i> i uzasadnić swoje stanowisko za pomocą odpowiednich argumentów
64. Współczesny człowiek w wierszach Marcina Świetlickiego	- przedstawić podstawowe informacje o życiu i twórczości Marcina Świetlickiego	- wskazać doświadczenia życia codziennego ukazane w utworach <i>McDonald's</i> i <i>Którejś nocy taki sen</i>	- określić sytuację liryczną w wierszach Marcina Świetlickiego - omówić obraz współczesnego człowieka przedstawiony w utworach <i>McDonald's</i> i <i>Którejś nocy taki sen</i>	- wskazać neologizmy poetyckie w wierszu <i>Którejś nocy taki sen</i> - wyjaśnić metaforyczne znaczenie tytułu wiersza <i>McDonald's</i>	- zinterpretować wybrany utwór Marcina Świetlickiego
65. Poprawność fonetyczna	- korzystać ze słowników, w tym ze słownika poprawnej polszczyzny, dla ustalenia właściwej wymowy wyrazów	- wskazać błędy fonetyczne w przykładowych wypowiedziach ustnych - poprawić dostrzeżone błędy fonetyczne	- poprawnie wymawiać przykładowe liczebniki - przedstawić zasady akcentowania wyrazów w języku polskim - stosować zasady poprawnego akcentowania	- wyjaśnić, na czym polega uproszczenie grupy spółgłoskowej - podać przykład uproszczenia grupy spółgłoskowej	- stosować zasady poprawnej wymowy w sytuacji oficjalnej
66. Problemy ekologiczne	- określić tematykę wywiadu z Szymonem	- wskazać tezy autora książki <i>Nauka o klimacie</i> dotyczące	- wymienić cechy gatunkowe wywiadu prasowego	- sformułować propozycje	- omówić problemy klimatyczne ukazane

naszego świata	Malinowskim, współautorem książki <i>Nauka o klimacie</i>	zagrożeń klimatycznych dla współczesnego człowieka	- odróżnić film dokumentalny od filmu fabularnego - podać przykłady filmów dokumentalnych dotyczących zmian klimatycznych	dodatkowych pytań do wywiadu z Szymonem Malinowskim	w wybranym filmie dokumentalnym
67. Czy sztuczna inteligencja zagroża ludzkości ?	- omówić eksperyment dziennikarzy gazety „The Guardian” opisany w artykule Katarzyny Grzelak	- wyjaśnić pojęcie <i>sztuczna inteligencja</i>	- wymienić argumenty za rozwojem sztucznej inteligencji przedstawione w tekście	- zredagować wypowiedź argumentacyjną na temat: <i>Czy ludzie powinni obawiać się sztucznej inteligencji?</i>	- podać przykłady utworów literackich i innych tekstów kultury podejmujących temat sztucznej inteligencji
68. Podsumowanie – co dalej z naszym światem?	- wymienić przykładowe utwory literackie ukazujące problemy współczesnego człowieka	- przedstawić tematykę wybranego utworu Marka Nowakowskiego	- określić emocje i zachowania ludzkie opisane w utworach Marka Nowakowskiego	- wypowiedzieć się na temat zagrożeń dla naszego świata – na podstawie poznanych tekstów, w tym artykułów prasowych	- przygotować wypowiedź pisemną lub ustną dotyczącą sytuacji współczesnego człowieka – na podstawie poznanych utworów literackich
69., 70. Powtórzenie wiadomości – od czasów II wojny światowej do nowszej współczesności	- wskazać przedstawicieli literatury polskiej w poszczególnych okresach – od II wojny światowej po współczesność	- scharakteryzować w zwięzły sposób okresy w literaturze i kulturze polskiej: lata II wojny światowej i okupacji, okres 1945–1989, okres po 1989 r.	- podać przykłady utworów literackich z danego okresu po II wojnie światowej oraz określić ich tematykę	- wymienić wybrane ważne tematy w literaturze polskiej II połowy XX w. oraz w literaturze współczesnej	- przedstawić i ocenić wybrane utwory ulubionego autora współczesnego

5. RODZAJE AKTYWNOŚCI UCZNIÓW PODLEGAJĄCE OCENIANIU

Ocenie podlegają różne formy aktywności uczniów:

- wypowiedzi pisemne tworzone w trakcie lekcji;
- wypowiedzi ustne, w tym głos w dyskusji, wypowiedź argumentacyjna;
- praca indywidualna lub zespołowa w czasie lekcji;
- prace klasowe w różnej formie, m.in. kartkówki, testy, sprawdziany wiedzy;
- zadania domowe;
- przygotowanie na lekcję materiałów, informacji, również z wykorzystaniem zasobów cyfrowych

6. KRYTERIA OCENIANIA

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z danego przedmiotu określone programem nauczania,
- wypowiada się pewnie i poprawnie na wskazane tematy,
 - samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie,
 - potrafi analizować i interpretować teksty w sposób pogłębiony i wnikliwy
- wskazuje dosłowne i ukryte sensy w tekstach kultury,
 - wyróżnia poruszane w tekstach problemy oraz zawarte w nich wartości humanistyczne (ogólnoludzkie), posługując się terminologią, której opanowanie zakłada podstawa programowa,
- bierze udział w dyskusjach i debatach klasowych, przygotowuje i prezentuje wystąpienia ustne, np. przemówienia, prezentacje, inscenizacje, gry symulacyjne,
- uważnie słucha sądów i opinii innych, – posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem – zarówno w mowie, jak i w piśmie,

- aktywnie uczestniczy w lekcjach i podejmuje dodatkowe aktywności pozalekcyjne,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- posługuje się poprawną polszczyzną w różnych sytuacjach komunikacyjnych, stosuje zasady etyki wypowiedzi,
- potrafi zdobywać, selekcjonować i krytycznie oceniać informacje, zawarte w różnych formach przekazu, w tym w przekazach medialnych i komunikacji internetowej,
- klasyfikuje wszystkie części mowy, określa ich formę fleksyjną oraz funkcje składniowe,
- dokonuje analizy logicznej i gramatycznej oraz analizy słowotwórczej wyrazów.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiedzę i umiejętności wskazane w podstawie programowej,
- zna treść i problematykę lektur obowiązkowych i uzupełniających,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i wykonuje zadania i ćwiczenia,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować teksty, posługując się terminologią, której opanowania zakłada podstawa programowa,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem
- zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- formułuje własne opinie, posługuje się odpowiednio dobranymi argumentami i konfrontuje je z innymi poglądami,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach; sprawnie współpracuje w grupie, wykonując zadania wspólnie z innymi,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- posługuje się poprawną polszczyzną w różnych sytuacjach komunikacyjnych, stosuje zasady etyki wypowiedzi,
- potrafi zdobywać, selekcjonować i krytycznie oceniać informacje, zawarte w różnych formach przekazu, w tym w przekazach medialnych i komunikacji internetowej.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – zadania trudne,

- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w podstawie programowej,
- podejmuje próby samodzielnej interpretacji różnych utworów,
 - w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi,
 - posługuje się poprawną polszczyzną w różnych sytuacjach komunikacyjnych,
- zna zasady etyki wypowiedzi,
 - aktywnie uczestniczy w lekcjach, wypowiada się na różne tematy w trakcie zajęć; formułuje własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami, – wykonuje prace domowe, również nieobowiązkowe

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- zna treść i problematykę większości lektur obowiązkowych,
- rzadko podejmuje próby interpretacji tekstów, w tym pozaliterackich tekstów kultury,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne,
 - wypowiada się krótko, stosuje ograniczony zasób słownictwa, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
 - z trudnością dostosowuje środki językowe do różnych sytuacji komunikacyjnych, niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- pobieżnie zna treść i problematykę obowiązkowych lektur,
- podejmuje próby odszukania i porządkowania informacji w tekście z pomocą nauczyciela; nie próbuje samodzielnie interpretować tekstów kultury,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia znaczące błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne,

- posługuje się ograniczonym zasobem słownictwa, nie buduje spójnych wypowiedzi w wielu formach wskazanych w podstawie programowej,
- nie wykazuje aktywności w trakcie lekcji,
- większość zadań, nawet łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował umiejętności wskazanych w podstawie programowej,
- nie zna treści i problematyki obowiązkowych lektur,
- nie podejmuje prób odszukania i porządkowania informacji w tekście nawet z pomocą nauczyciela,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia znaczące błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne,
- posługuje się ograniczonym zasobem słownictwa, nie buduje spójnych wypowiedzi w formach wskazanych w podstawie programowej,
- nie ma wiedzy o języku wymaganej w podstawie programowej,
- nie wykazuje aktywności w trakcie lekcji,
- nie wykonuje zadań i ćwiczeń, również zadań domowych.

8. WARUNKI I TRYB OTRZYMANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

Zgodnie ze „Statutem ZSLiT” (Rozdz. VIII, par. 68 „Zasad Oceniania Wewnątrzszkolnego”):

1. Za przewidywaną ocenę końcoworoczną przyjmuje się ocenę zaproponowaną przez nauczyciela zgodnie z Zasadami Oceniania Wewnątrzszkolnego zawartym w Statucie.
2. Uczeń może wnieść o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień. Nie można ubiegać się o podwyższenie oceny do stopnia celującego (6).
3. Uczeń zwraca się na piśmie do wychowawcy klasy z prośbą o przeprowadzenie sprawdzianu pisemnego . Sprawdzan pisemny obejmuje tylko zagadnienia ocenione poniżej jego oczekiwań.
4. Wychowawca klasy, po konsultacji z nauczycielem uczącym języka polskiego, wyraża opinię (pozytywną lub negatywną) w formie pisemnej adnotacji na przedmiotowym piśmie.
5. Ubiegający się o podwyższenie oceny uczeń musi spełnić następujące warunki – niespełnienie choćby jednego z nich skutkuje odrzuceniem wniosku:

- a) frekwencja na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych nie może być niższa niż 90 % (wyjątek może stanowić długotrwała choroba);
- b) uczeń przystąpił do wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych oraz form poprawy.
6. W przypadku spełnienia wszystkich określonych kryteriów, na 7 dni przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej, uczeń przystępuje do przygotowanego przez nauczyciela sprawdzianu pisemnego.
7. Podwyższenie oceny następuje, gdy uzyskana ocena ze sprawdzianu pisemnego jest taka sama, o jaką uczeń ubiegał się albo jest od niej wyższa.
8. Sprawdzian i dokumentacja egzaminu zostają dołączone do teczki wychowawcy.
9. Procedura podwyższenia oceny może dotyczyć także zaproponowanej przez nauczyciela oceny za I półrocze.
10. Szczegółowe zasady dotyczące języka polskiego:
- Po zaakceptowaniu wniosku uczeń w ustalonym przez nauczyciela terminie pisze sprawdzian trwający 45 minut.
 - Uczeń jest poinformowany ustnie (lub na jego prośbę pisemnie) o zakresie tematycznym zadań, wynikającym z realizowanego w danym półroczu (roku szkolnym) materiału.
 - Zadania są sformułowane przez zespół polonistów na podstawie kryteriów oceniania wymaganych na ocenę, o którą uczeń się ubiega (na prośbę ucznia mogą to być też zadania dodatkowe z jeszcze wyższego poziomu). Kryteria zawarte są w SWO.
 - Ocena zostanie wystawiona, jeśli uczeń uzyska ze sprawdzianu co najmniej 90 % .
 - Praca sprawdzana jest przez co najmniej 2 polonistów i opatrzona ich podpisami.

9.FORMY PRZEKAZYWANIA INFORMACJI ZWROTNEJ DLA UCZNIA I RODZICÓW

Formy informowania:

- Analiza zgromadzonych prac pisemnych
- Zebrania z rodzicami, w czasie których omawiane są prace uczniów
- Bezpośredni kontakt z rodzicami (zebrania, rozmowa indywidualna, udział rodziców w zajęciach lekcyjnych, wizyta nauczyciela w domu rodzinnym, wycieczki ...)
- Pośredni (list gratulacyjny, wezwanie, zapis w „e – dzienniku”, rozmowa telefoniczna, ...)
- Wgląd ucznia i rodziców do PZO

10.DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Przedmiot – język polski

Ze względu na stwierdzoną **dysleksję** :

- w zakresie pisania – nie obniżać ocen za błędy ortograficzne, interpunkcyjne oraz poziom graficzny, uwzględniać wartość merytoryczną wypowiedzi, nie wpisywać ocen z dyktanda (stosować opisową ocenę błędów), umożliwić korzystanie ze słownika ortograficznego, wydłużać czas na samodzielną pracę z tekstem, umożliwić ustne zaliczanie materiału, kilkakrotnie zezwalać na poprawę ocen
- w zakresie czytania – nie wymagać odczytywania dłuższych tekstów na forum klasy, przeprowadzać analizę i syntezę trudniejszych słów, pozwalać na korzystanie z książek „mówionych”
- w zakresie mówienia – pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów, nie oceniać błędów leksykalnych (zwłaszcza w wyrazach obcych).

Ze względu na stwierdzoną **dysgrafię i dysortografię**:

umożliwić posługiwanie się pismem drukowanym (pisanie na komputerze), pozwolić na samodzielnie odczytywanie prac, nie oceniać obrazu graficznego pisma, preferować ustne wypowiedzi ucznia.

Wskazane w przypadku uczniów dyslektycznych:

- ocenianie sukcesów, a nie porażek,
- uwzględnianie wkładu pracy własnej ucznia,
- dostosowanie warunków i formy egzaminu do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych ucznia.

Pozostałe przypadki:

1.Uczniowie słabowidzący

U takich dzieci niepełnosprawność w zakresie widzenia oznacza osłabienie wzroku, które nawet przy użyciu szkieł korekcyjnych wpływa negatywnie na ich osiągnięcia szkolne. Wobec nich można zastosować następujące dostosowania wymagań edukacyjnych:

- A. właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odbłaskowi pojawiającego się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie widoczność),
- B. udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej,
- C. zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań),
- D. umożliwienie dziecku korzystania z kaset lub z nagrań lektur szkolnych, tzw. audiobooków,
- E. częste zadawanie pytania „Co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

2.Uczniowie słabosłyszacy

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- A. zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla ucznia w pierwszej ławce najlepiej w rzędzie od okna; uczeń będąc blisko nauczyciela, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
- B. umożliwić odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- C. nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie czy odwracać się twarzą do tablicy; to utrudnia uczniowi odczytywanie mowy z jego ust,
- D. należy mówić do ucznia wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- E. trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru; takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi,
- F. nauczyciel powinien ocenić, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszającego (w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie),
- G. uczeń niedosłyszający powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- H. w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy, m.in. zapisanie nowego tematu,

- I. można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze,
- J. konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimikę twarzy,
- K. nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu,
- L. z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki; dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które uczeń powinien przygotować odpowiedzi – czytając wcześniej lekturę,
- M. jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszącemu duże trudności, można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu:
- a. przepisywanie zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami
 - b. utrwalanie znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych –dobieranie odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę
 - c. sprawdzanie notatek ucznia i uzupełnianie ich,
- N. przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy; błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej; błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia,
- O. indywidualizacja oceniania,
- P. przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

3.Uczeń z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją.

- A. dostosować tempo pracy do możliwości ucznia,
- B. nie wywoływać do tablicy, jeśli ma trudności z poruszaniem się,
- C. udostępnić dodatkowe materiały, notatki ksero,
- D. umiejscowić ucznia w klasie w ławce zapewniającej komfort i łatwe dojście do niego.
- E. oceniać treść wypowiedzi pisemnej, a nie estetykę pisma,
- F. przy afazji:**
 - a. tworzenie spokojnej atmosfery w trakcie wypowiedzi ustnych,
 - b. wydłużenie czasu odpowiedzi ustnej,
 - c. uwzględnienie problemów z wymową i artykulacją w czasie wypowiedzi,
 - d. umożliwienie uzupełnienia wypowiedzi ustnej zapisem.

4.Uczeń z ADHD:

- A. posadzić ucznia z dala od okna, ze spokojnym kolegą,
- B. nie zniechęcać i nie dyskwalifikować za pierwszą złą odpowiedź,
- C. nie odpytywać w stanie silnego pobudzenia,
- D. wyznaczać uczniowi konkretny cel i działanie,
- E. dzielić zadania na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
- F. pomagać uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- G. wydawać jasno sprecyzowane polecenia (na raz tylko jedno polecenie),
- H. skracać zadania poprzez dzielenie ich na mniejsze polecenia cząstkowe,
- I. sprawdzać stopień zrozumienia wprowadzonego materiału,
- J. dzielić dłuższe sprawdziany na części,
- K. wydłużać czas odpowiedzi,
- L. przypominać o terminach sprawdzianów,
- M. utrzymywać stały kontakt z rodzicami.

5.Uczeń z chorobą przewlekłą

- A. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
- B. pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
- C. budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
- D. przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
- E. traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
- F. uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
- G. uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
- H. motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
- I. rozwijanie zainteresowań, samodzielności dziecka,
- J. dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągania sukcesów,
- K. motywowanie do aktywności.

6. Uczeń w sytuacji kryzysowej, traumatycznej

- A. umożliwienie zaliczania zaległego materiału w późniejszym terminie,
- B. rozłożenie zaliczanego materiału na mniejsze partie,
- C. przedłużenie czasu pracy ucznia,
- D. nauczyciel może odpytać ucznia na osobności, a nie przy całej klasie, nie ponaglać, nie krytykować, nie zawstydząć, nie mobilizować stwierdzeniami „jak się postarasz, to będzie lepiej”, nie zadawać do domu obszernych partii materiału do opanowania.
- E. zadbanie o rozwój sfery emocjonalnej takiego ucznia.
- F. przystąpienie do egzaminu maturalnego w oddzielnej sali,
- G. podczas egzaminu maturalnego zapewnienie obecności specjalisty, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem (słuchaczem). Wymienioną osobę powołuje się w skład zespołu nadzorującego.

7.Uczeń zdolny

- A. Należy stosować następujące zasady:
 - a. indywidualizacji,
 - b. stopniowania trudności,
 - c. systematyczności,
 - d. udzielania pomocy koleżeńskiej,
 - e. powierzanie odpowiedzialnych ról.
- B. Metody pracy z uczniem zdolnym:
 - a. aktywizujące,
 - b. problemowe,
 - c. praktycznego działania, czyli pogładowe,
 - d. zespołowe z uwzględnieniem indywidualnych zdolności (asystent, lider),
 - e. wskazane są zadania o zwiększonym stopniu trudności (karty pracy),
 - f. teksty źródłowe-analiza,
 - g. uczestnictwo w konkursach, olimpiadach przedmiotowych lub artystycznych,
 - h. przynależność do kół zainteresowań.

11. EWALUACJA SWO

Ewaluacja SWO jest dokonywana po każdej klasyfikacji na koniec roku.

Formy ewaluacji:

- Samoocena nauczyciela
- Wymiana doświadczeń w zespole polonistów
- Wywiady z uczniami

Nauczyciele języka polskiego
Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych
im. Ziemi Tucholskiej